

Podsumowanie wraz
z uzasadnieniem Strategicznej
Oceny Oddziaływania na
Środowisko projektu Programu
ochrony środowiska województwa
łódzkiego 2016 na lata 2017-2020
z perspektywą do 2024

Łódź, 2016

Autorzy:

mgr inż. Justyna Siudak

mgr Maria Młodzianowska Synowiec

ATMOTERM® S.A.

Inteligentne rozwiązania, aby chronić środowisko

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ
W ŁODZI

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	4
3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie	4
4. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko.....	5
5. Uzyskanie wymaganych opinii	5
6. Udział społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	5
7. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	6
7.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko.....	6
7.2. Zgłoszone uwagi i wnioski	8
8. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.....	44
9. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu	44
10. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.....	44

1. Wstęp

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.7.2001, str. 30-37) oraz Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2016 poz. 353, z późn. zm.) – dalej ustawa o oś.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego);
- zgłoszone uwagi i wnioski;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Dodatkowo zgodnie z art. 42 ust. 2 ww. ustawy organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa dołącza do przyjętego dokumentu uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko był projekt Programu Ochrony Środowiska województwa łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 (dalej Program).

2. Ramowy przebieg strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko z organami wymienionymi powyżej;
- sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- uzyskanie wymaganych opinii;
- zapewnienie udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko.

3. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie

O wymagane uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi pismem z dnia 22 lutego 2016 r. (pismo znak: RŚII.7011.4.2016.AFO) oraz Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego pismem z dnia 22 lutego 2016 r. (pismo znak: RŚII.7011.4.2016.AFO).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi na podstawie art. 53 oraz art. 57 Ustawy o oś (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.) pismem WOOS-II.411.77.2016.AJa z dnia 14 marca 2016 r. uzgodnił zakres Prognozy zgodnie z art. 51 i art. 52 ww. ustawy ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania na obszary mające znaczenie dla Wspólnoty oraz obszary specjalnej ochrony ptaków występujące na terenie województwa łódzkiego.

Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem PWIS.NSOZNS.9022.1.80.2016.SK z dnia 26 lutego 2016 r. uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 51 i art. 52 pkt. 1, 2, 3 ustawy ooś.

4. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

Do przygotowania Prognozy oddziaływania na środowisko przystąpiono po przygotowaniu projektu Programu. Prognoza jest zgodna z art. 51 i art. 52 ustawy ooś. Prognoza jest również zgodna z uzgodnionym zakresem z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Łódzkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

5. Uzyskanie wymaganych opinii

O wymagane opinie wystąpiono pismami z dnia 11 października 2016 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi (RŚII.7011.4.5.2016.AFO) oraz Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego (RŚII.7011.4.6.2016.AFO).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi w piśmie z dnia 14 listopada 2016 r. (pismo znak: WOOŚ-II.410.350.2016.AJa), zaopiniował negatywnie przedłożony dokument wraz z Prognozą oraz wskazał nieścisłości konieczne do skorygowania zarówno w Programie jak i w Prognozie.

Po wprowadzeniu wskazanych ww. piśmie uwag, dnia 24 listopada 2016 r. (pismo znak: RŚII.7011.4.7.2016.AFO) wystąpiono o ponowną opinię. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi w piśmie z dnia 6 grudnia 2016 r. (pismo znak: WOOŚ-II.410.397.2016.AJa) zaopiniował pozytywnie przedłożony Program wraz z Prognozą.

Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 26 października 2016 r. (pismo znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.80.2016.AK) zaopiniował pozytywnie bez zastrzeżeń projekt „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024” wraz z „Prognozą Oddziaływania na Środowisko” pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, nie wnosząc uwag i wniosków. Łódzki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w piśmie z dnia 1 grudnia 2016 r. (pismo znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.80.2016.AK) podtrzymał swoje stanowisko i zaopiniował pozytywnie Program wraz z Prognozą.

6. Udział społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Konsultacje społeczne projektu Programu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko trwały od 13.10.2016 r. do 02.11.2016 r. Ogłoszenie o przystąpieniu do konsultacji społecznych projektu Programu wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko zostało zamieszczone:

- na stronie BIP Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego;
- w prasie: w Dzienniku Łódzkim (publikacja z dnia 12 października 2016 r.);
- na tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

Uwagi można było składać:

- w formie pisemnej na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, Departament Rolnictwa i Ochrony Środowiska, al. Piłsudskiego 8, 90-051 Łódź (w przypadku przekazania uwag drogą pocztową liczy się data wpływu do tut. Urzędu lub data stempla pocztowego),
- ustnie do protokołu w Departamencie Rolnictwa i Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, al. Piłsudskiego 8, pok. 718, w godzinach pracy Urzędu, tj. 8.00-16.00, od poniedziałku do piątku,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej na adres e-mail: wos@lodzkie.pl bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o *podpisie elektronicznym* lub przez platformę e-PUAP,

- za pomocą rekomendowanej aplikacji internetowej znajdującej się pod adresem: http://konsultacje.atmoterm.pl/pos_lodzkie_2016

7. Podsumowanie i wnioski z przebiegu postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

7.1. Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

Zgodnie z metodyką Prognozy na obszarze objętym opracowaniem oceniono szczegółowo możliwe oddziaływania wszystkich zadań planowanych w obrębie obszarów interwencji przewidzianych do realizacji w ramach Programu na poszczególne elementy środowiska.

Przy ocenie wykorzystano wypracowane kryteria oceny oddziaływania uwzględniające stan i największe problemy środowiska, możliwe negatywne oddziaływania i charakterystykę projektów, które mogą być wsparte przez Program, jak też i cele dokumentów strategicznych międzynarodowych, krajowych i regionalnych.

Podsumowanie oddziaływań na powietrze

Największy pozytywny wpływ na jakość powietrza będą mieć działania podejmowane w ramach rozwoju OZE oraz racjonalnego gospodarowania energią. Pozytywnie na powietrze będą oddziaływać projekty związane z ograniczaniem emisji powierzchniowej, emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych, emisji ze źródeł przemysłowych i zmniejszenie energochłonności gospodarki. Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy oraz stworzenie zintegrowanego systemu komunikacji miejskiej (tramwaj/autobus/pociąg) mającego na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego powinien skutkować zmniejszeniem ładunku emisji substancji wprowadzanych do powietrza za sprawą zmniejszonego natężenia ruchu samochodowego na drogach. Pozytywny wpływ na jakość powietrza będzie miała realizacja zadań z zakresu dostosowania sektora energetycznego do zmian klimatu m.in. poprzez projektowanie sieci przesyłowych z uwzględnieniem ekstremalnych sytuacji pogodowych oraz zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w warunkach zmian klimatu.

Oddziaływania negatywne w większości przypadków mają charakter przejściowy i krótkotrwały najczęściej związany z fazą realizacji inwestycji (spaliny z maszyn budowlanych, pylenie z placów budów).

Podsumowanie oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne

Znaczące pozytywne oddziaływanie na jakość i ilość wód będzie mieć budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej, przydomowych oczyszczalni ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych, ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Zmniejszy to presję na środowisko wodne oraz zużycie wody. Działaniami, które pozytywnie wpłyną na wody są również, m.in. prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, działania związane z przywracaniem i poprawą ekologicznych funkcji wód i poprawą hydromorfologii koryt cieków, w tym działania renaturyzacyjne i rewitalizacyjne, przywracanie drożności cieków, zwiększenie retencyjności naturalnej ich zlewni, budowa, przebudowa, modernizacja budowli przeciwpowodziowych i inne. Również działania z zakresu gospodarki odpadami, w tym budowa instalacji do unieszkodliwiania i odzysku odpadów w dłuższej perspektywie czasowej wpłyną pozytywnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Negatywne oddziaływanie skutkujące obniżeniem zwierciadła wód i zmianą stosunków wodnych związane jest z realizacją inwestycji infrastrukturalnych. Eksploatacja dróg natomiast wiązać się będzie z wprowadzaniem zanieczyszczeń do wód oraz do ziemi. Zagrożeniem dla jakości wód podziemnych może być eksploatacja surowców naturalnych.

Podsumowanie oddziaływań na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny, w tym na obszary Natura 2000

Realizacja Programu przewiduje szereg działań, które powinny przyczynić się do poprawy stanu zasobów przyrodniczych, a należy do nich przede wszystkim: czynna ochrona siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną, identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych, zachowanie różnorodności biologicznej na terenach wiejskich z wykorzystaniem pakietów w ramach programów rolno-środowiskowo-klimatycznych, zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych, zbiornikach wodnych oraz na terenach zmeliorowanych w stanie niepoproszonym itp.

Pośredni pozytywny wpływ przyniosą przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki niskoemisyjnej, gdyż poprzez zmniejszenie zanieczyszczeń w środowisku poprawią się warunki bytowania roślin i zwierząt.

Największe zagrożenie wiąże się z rozwojem sieci drogowej oraz działaniami w zakresie gospodarki wodnej oraz ochrony przeciwpowodziowej, ponieważ mogą prowadzić one do przecinania korytarzy migracyjnych, doprowadzać do fragmentacji siedlisk i ich przekształceń, usuwania drzew i krzewów. Również wzrost ilości inwestycji wiązać się będzie z zajmowaniem nowych powierzchni, a tym samym zmniejszaniem powierzchni terenów czynnych biologicznie.

Podsumowanie oddziaływań na krajobraz

Oddziaływanie na krajobraz jest trudne do określenia ze względu na subiektywne podejście do tego zagadnienia. Pozytywnie na krajobraz wpływają działania w zakresie uporządkowania przestrzeni. Ponadto powinna nastąpić poprawa wartości krajobrazowych oraz walorów przyrodniczych poprzez remonty budynków. Na krajobraz pozytywnie będą oddziaływać działania poprawiające kondycję jego składowych czyli lasów, zieleni, rzek, itp.

Wszystkie działania inwestycyjne, które skutkują zajmowaniem przestrzeni pod nowe inwestycje, mogą mieć negatywny wpływ na krajobraz, zwłaszcza w przypadku, gdy względy krajobrazowe nie będą wzięte pod uwagę na etapie planowania, a następnie realizacji inwestycji. Wszelkie projekty infrastrukturalne powinny być przeprowadzone z dbałością o tradycyjną kompozycję krajobrazu, w której się znajdują (wielkość, forma, kolorystyka budynków, identyfikacja wizualna niedominująca w krajobrazie). Szczególnie negatywnie na krajobraz poprzez jego zaburzenie wpływa budowa instalacji do unieszkodliwiania i odzysku odpadów. Negatywny wpływ na krajobraz może mieć usuwanie drzew i krzewów.

Podsumowanie oddziaływań na ludzi

Realizacja Programu będzie za sobą pociągać szereg oddziaływań pozytywnych związanych z poprawą sytuacji społeczno-gospodarczej, a także wzrostem liczby miejsc pracy. Ponadto rozwój sieci drogowej przyczyni się do poprawy komfortu jazdy i mobilności mieszkańców.

Pozytywne oddziaływania na zdrowie człowieka będą związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego. Również usprawnienie gospodarki odpadami wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców. Zadbanie o wszystkie elementy środowiska, usunięcie z nich zanieczyszczeń, wpłynie nie tylko na jego ogólny stan i otoczenie, ale przede wszystkim na poprawę standardów życia ludzi (poprzez redukcję czynników chorobotwórczych bezpośrednio wpływających na ich życie i zdrowie). Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi a także na stan finansowy budżetów domowych będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców.

Oddziaływania negatywne występować będą głównie na etapie realizacji inwestycji (roboty budowlane i związane z nimi utrudnienia w ruchu, emisja spalin i pyłów) i będą mieć charakter krótkotrwały. W fazie eksploatacji uciążliwość będzie wynikała z emisji hałasu i wibracji.

Podsumowanie oddziaływań na powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne

Przez rozwój technologii niskoemisyjnych oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń emitowanych do powietrza głównie z transportu nastąpi ograniczenie emisji i deponowania zanieczyszczeń

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

w glebie. Rozwój sieci kanalizacyjnej zapobiegnie niewłaściwemu gospodarowaniu ściekami, które zagrażają jakości gleb. Działania z zakresu uporządkowania gospodarki odpadami wpłyną na zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczenia gleb, m.in. odciekami ze składowisk. Działania inwestycyjne wpłyną negatywnie na zmiany w rzeźbie terenu oraz wzrost powierzchni uszczelnionych.

Podsumowanie oddziaływań na zabytki i dobra materialne

Pośredni pozytywny wpływ na zabytki będzie miało ograniczenie zanieczyszczeń powietrza, które powodują niszczenie budowli. Pozytywny wpływ na budynki będzie również miała ich termomodernizacja, która oprócz poprawy energochłonności powoduje zabezpieczenie przed niszczeniem oraz poprawia estetykę. Większość negatywnych oddziaływań związana będzie z pracami modernizacyjnymi, podczas których może dojść do bezpośrednich mechanicznych uszkodzeń obiektów.

Rekomendacje działań minimalizujących i kompensujących oddziaływanie negatywne oraz inne możliwe warianty

W przypadku wystąpienia oddziaływań negatywnych danego działania na środowisko zaproponowano sposoby zapobiegania im i ich ograniczania. Do najczęściej wykorzystywanych sposobów możemy zaliczyć dostosowywanie terminów prac do okresów łęgowych, stosowanie sprzętu powodującego jak najmniejsze zanieczyszczenie środowiska oraz emitującego hałas o jak najniższym poziomie, sprawne przeprowadzenie prac, minimalizacja powstających odpadów, wprowadzanie zastępczych nasadzeń zieleni.

7.2. Zgłoszone uwagi i wnioski

Zgłoszone w toku opiniowania oraz konsultacji społecznych uwagi i wnioski do projektu Programu oraz prognozy oddziaływania na środowisko przedstawiono w tabelach poniżej.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Tabela 1. Rejestr wniosków i opinii zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych do Programu i Prognozy

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
1.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020	Należy podać poprawną nazwę programu	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	tak	Uwzględniono zgodnie z uwagą.
2.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	1) ZPO;	Proponuje się rozszerzyć skrót	1) zapobieganie powstawaniu odpadów (ZPO);	tak	Rozszerzono skrót.
3.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	7) dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;	Proponuje się rozszerzyć skrót	7) dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin (ŚOR) i inne odpady niebezpieczne;	tak	Rozszerzono skrót.
4.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w RDW),	Proponuje się rozszerzyć skrót	zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych (z zastrzeżeniami wymienionymi w Ramowej Dyrektywie Wodnej 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r.),	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
5.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	AKTUALIZACJA PROGRAMU WODNO-ŚRODOWISKOWEGO KRAJU (LISTOPAD 2014)	Proponuje się dodać skrót po tytule dokumentu	AKTUALIZACJA PROGRAMU WODNO-ŚRODOWISKOWEGO KRAJU (LISTOPAD 2014) (PWŚK)	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
6.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH (2003)	Proponuje się dodać skrót z po tytule dokumentu	KRAJOWY PROGRAM OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH (2003) (KPOŚK)	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
7.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Według KOBiZE, w roku 2015 r. całkowita emisja dwutlenku węgla do atmosfery w województwie łódzkim była na poziomie 2 100 626,7 Mg.	Proponuje się rozszerzyć skrót	Według Krajowego Ośrodka Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE), w roku 2015 r. całkowita emisja dwutlenku węgla do atmosfery w województwie łódzkim była na poziomie 2 100 626,7 Mg.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
8.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Przewiduje się natomiast, że w związku z pojawiającymi się falami upałów nastąpi wzrost stężeń ozonu troposferycznego, który powstaje na skutek reakcji fotochemicznych związków azotu i LZO z dużym nasłonecznieniem.	Proponuje się rozszerzyć skrót	Przewiduje się natomiast, że w związku z pojawiającymi się falami upałów nastąpi wzrost stężeń ozonu troposferycznego, który powstaje na skutek reakcji fotochemicznych związków azotu i lotnych związków organicznych (LZO) z dużym nasłonecznieniem.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
9.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Północna część województwa jest zasobna w C i mineralizacji około 8 g/dm ³ , stwierdzone korzystne warunki eksploatacji posiadają lokalizacje tj. Uniejów, Poddębice, Rogoźno i Skierniewice. Obecnie wody te są wykorzystywane głównie w Uniejowie i Poddębicach służąc m. in. do ogrzewania miasta oraz do celów balneologiczno-rekreacyjnych.	Proponuje się uzupełnić brakującą część zdania	-	tak	Zdanie ma brzmienie: Północna część województwa jest zasobna w wody mineralno geotermalne o temperaturze 60°C i mineralizacji około 8 g/dm ³ , stwierdzone korzystne warunki eksploatacji posiadają lokalizacje tj. Uniejów, Poddębice, Rogoźno i Skierniewice. Brak w wersji pdf spowodowany konwertowaniem.
10.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Cele w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.	Brak zapisów dot. realizacji priorytetów circular economy.	Proponuje się uzupełnienie zakresu gospodarki odpadami o zapis: uwzględnienie priorytetów circular economy.	tak	Uwzględniono w celach "9. transformacja systemu w kierunku gospodarki cyrkulacyjnej zgodnie z celami określonymi w WPGO 2016."
11.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Tabela 63. Zagadnienia horyzontalne – obszar interwencji gospodarka odpadami.	Brak zapisów dot. realizacji priorytetów circular economy.	-	tak	Uwzględniono działanie o treści "transformacja w kierunku gospodarki cyrkulacyjnej"
12.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Obszary ptasie i siedliskowe mogą się pokrywać, a ponadto obszar Natura 2000 może obejmować część lub całość obszarów i obiektów objętych innymi krajowymi formami ochrony przyrody.	Powtórzony akapit.	-	tak	Usunięto powtórzony akapit.
13.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Na terenie województwa łódzkiego dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, która zajmuje 84,60% powierzchni lasów. Pod względem występowania tego gatunku w lasach udział sosny znacznie przewyższa średnią dla kraju – 58,5%.	Sugeruje się weryfikację zapisu.	Na terenie województwa łódzkiego dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, która zajmuje 84,60% powierzchni lasów. Pod względem występowania tego gatunku w lasach udział sosny znacznie przewyższa średnią dla kraju – 58,5%.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
14.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	(POiŚ 2014-2020, RPO WM 2014-2020, LIFE), Tabela 73. Analiza SWOT - zasoby przyrodnicze i leśne	Sugeruje się weryfikację zapisu.	(POiŚ 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020, LIFE),	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
15.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	środki własne WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO WZP 2014-2020, POLiŚ 2014-2020, środki krajowe, środki zewnętrzne Tabela 84. Harmonogram realizacji zadań własnych Województwa Łódzkiego	Sugeruje się weryfikację zapisu.	środki własne WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO WŁ 2014-2020, POLiŚ 2014-2020, środki krajowe, środki zewnętrzne	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
16.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Środki własne, środki zewnętrzne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PROW 2014-2020, RPO 2014-2020, EFRROW, Tabela 84. Harmonogram realizacji zadań własnych Województwa Łódzkiego	Sugeruje się weryfikację zapisu.	Środki własne, środki zewnętrzne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, PROW 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020, EFRROW,	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
17.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Środki własne, środki zewnętrzne, środki krajowe, RPO 2014-2020, PROW 2014-2020, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne Tabela 84. Harmonogram realizacji zadań własnych Województwa Łódzkiego	Sugeruje się weryfikację zapisu.	Środki własne, środki zewnętrzne, środki krajowe, RPO WŁ 2014-2020, PROW 2014-2020, NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
18.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Środki własne, środki zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO 2014-2020, PROW 2014-2020, EFRROW, inne Tabela 84. Harmonogram realizacji zadań własnych Województwa Łódzkiego	Sugeruje się weryfikację zapisu.	Środki własne, środki zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO WŁ 2014-2020, PROW 2014-2020, EFRROW, inne	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
19.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne, PROW 2014-2020, RPO 2014-2020, WFOŚiGW Tabela 84. Harmonogram realizacji zadań własnych Województwa Łódzkiego	Sugeruje się weryfikację zapisu.	środki własne, środki krajowe, środki zewnętrzne, PROW 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020, WFOŚiGW	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
20.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014-2020	Należy podać poprawną nazwę programu	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
21.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Pomoc finansowa udzielana jest zarówno w trybie konkursowym, jak i pozakonkursowym, w większości przypadków możliwe jest uzyskanie dofinansowanie na poziomie 85%, przy wkładzie własnym 5%.	Sugeruje się weryfikację zapisu.	-	tak	Poprawiono fragment.
22.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	202 http://www.rpo2007-2013.lodzkie.pl	Sugeruje się weryfikację zapisu.	202 http://www.rpo.lodzkie.pl	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
23.	Departament Polityki Regionalnej	POŚ_Łódź	Inicjatywa Jessica dofinansowuje poprzez pożyczki, gwarancje itp. Fundusze Rozwoju Obszarów Miejskich, które tworzone są przez województwa ze środków własnych i innych partnerów publicznych i prywatnych. Najważniejszym założeniem jest, że projekty realizowane w ramach funduszu powinny generować dochód. Wsparcie mogą otrzymać projekty uprawnione do dofinansowania w ramach działania regionalnego programu operacyjnego, z którego środki zostały wyodrębnione. Rodzaje projektów wskazanych w RPO powinny być spójne z ogólnym zakresem wsparcia w ramach Inicjatywy Jessica nakreślonym przez Europejski Bank Inwestycyjny.	Proponuje się usunięcie zapisów	-	tak	Usunięto fundusz pn. JESSICA.
24.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tytuł opracowania	W tytule „Program Ochrony Środowiska WŁ 2016 na lata 20172020 z perspektywą do roku 2024” nie znajduje logicznego uzasadnienia podanie roku 2016	-	nie	Tytuł opracowania wynika z podpisanej Umowy między Zamawiającym a Wykonawcą

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
25.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rozdział 4. Krajowe i wojewódzkie dokumenty o charakterze strategicznym oraz programowym	Wydaje się, że przy prezentacji spójności dokumentów strategicznych i programowych różnych szczebli powinno się zaakcentować, w które cele w szczególności wpisuje się POŚWŁ 2016.	-	tak	Dodano zdanie wyjaśnienia: "Działania zaproponowane w harmonogramie określonym w Programie są spójne z celami i kierunkami działań dokumentów na poziomie krajowym i wojewódzkim, dotyczących ochrony środowiska i wymienionymi poniżej."
26.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	-	Na wszystkich mapkach błędnie pokazano układ drogowy (m.in. bez drogi krajowej S8 i odcinków dawnej drogi DK8).	-	tak	Mapy zostały poprawione zgodnie z uwagą
27.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„...brak wystarczającej liczby zbiorników przeciwpowodziowych oraz niedostateczna liczba zbiorników małej retencji”.	Zapis w obecnym kształcie budzi wątpliwości.	„...brak wystarczającej liczby zbiorników małej retencji, w tym przeciwpowodziowych”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
28.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Najbardziej istotne złoża to złoża węgla brunatnego w Bełchatowie”	Korekta zapisu.	„Najbardziej istotne złoża to złoża węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa, Szczercowa i Złoczewa”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
29.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Zasoby przyrodnicze województwa łódzkiego koncentrują się w dolinach Warty, Pilicy, Prosnego, Grabi”.	Korekta zapisu.	„Zasoby przyrodnicze województwa łódzkiego koncentrują się w dolinach Warty, Pilicy, Prosnego, Grabi oraz Bzury”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
30.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Udział obszarów chronionych w ogólnej powierzchni województwa jest mniejszy od średniej krajowej i wynosi 19,64%”.	Korekta zapisu.	Sugeruje się dodać zapis którego roku dotyczy wskaźnik.	tak	Poprawiono i zaktualizowano na: Obszary prawnie chronione na terenie województwa łódzkiego zajmują łącznie powierzchnię 415 174,36 ha, a ich udział w powierzchni województwa wynosi 22,79% (wg stanu na 30.09.2016).
31.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„brak zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”	Korekta zapisu.	Sugeruje się wprowadzić zapis „niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”	tak	Poprawiono na: Istotnymi problemami w tym obszarze jest niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
32.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Akapit dotyczący Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2020 „Priorytetowe cele zawarte w Strategii to: - rozwój gospodarki opartej na wiedzy, - zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej, - ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa, - włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia, - podnoszenie poziomu edukacji”.	Zaprezentowane cele priorytetowe są niezgodne z zapisami Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2020.	W obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 sformułowano: - 3 cele strategiczne w ramach polityki horyzontalnej dla obszarów: spójność gospodarcza (Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców), spójność społeczna (Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych) oraz spójność przestrzenna (Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązanim systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego); - 7 celów strategicznych w ramach polityki terytorialno-funkcjonalnej dla: obszarów miejskich (Obszary Należy zachować spójność pomiędzy aktualnymi dokumentami miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych), obszarów wiejskich (Atrakcyjne osadniczo obszary wiejskie, wykorzystujące potencjały wewnętrzne dla rozwoju wielofunkcyjnego), Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (spójny, dynamiczny i konkurencyjny obszar rozwoju funkcji metropolitalnych, współtworzący krajowy system metropolii oraz wpisujący się w proces rozwoju bipolarnego układu metropolitalnego Łódź–Warszawa), Zagłębia Górniczo-Energetycznego Bełchatów-Szczerców-Złoczew (Obszar rozwoju nowoczesnej gospodarki energetycznej tworzącej i wykorzystującej innowacyjne i przyjazne środowisku technologie), Zagłębia Ceramiczno-Budowlanego Opoczno-Tomaszów Mazowiecki (Obszar nowoczesnego przemysłu materiałów budowlanych, opartego na zasobach surowcowych i wykorzystującego innowacyjne technologie oraz kreatywne rozwiązania w zakresie projektowania i wzornictwa), Obszaru Rozwoju Intensywnego Rolnictwa (Obszar rozwoju konkurencyjnego,	tak	Poprawiono opis Strategii.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
					produktywnego rolnictwa oraz nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego, opartego na tradycjach przedsiębiorczych oraz strukturach sieciowych powiązanych z sektorem naukowo-badawczym) oraz Obszarów Turystycznych Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury (Obszary rozwoju turystyki uzdrowiskowej, konferencyjnej, sportowej i aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym, wykorzystujące endogeniczne potencjały środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego).		
33.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Akapit dotyczący Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego z perspektywą do 2020 r	W opisie powołano się na już nieaktualną misję Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020. Ponadto nie podano celów polityki przestrzennej, zacytowano jedynie nadrzędny cel polityki zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego	Należy uzupełnić tekst o cele polityki przestrzennej wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego z perspektywą do 2020 r.	tak	Poprawiono opis
34.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	4. Krajowe i wojewódzkie dokumenty o charakterze strategicznym oraz programowym	Brak wśród dokumentów wojewódzkich o charakterze strategicznym i programowym Planu gospodarki odpadami.	-	tak	Dodano analizę dokumentu WPGO WŁ 2016 - projekt
35.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Województwo łódzkie jest rejonem ubogim w surowce mineralne. Najbardziej istotne pod względem ekonomicznym jest złożo węgla brunatnego w Bełchatowie.”	Korekta zapisu.	„Województwo łódzkie jest regionem ubogim w surowce mineralne. Najbardziej istotne pod względem ekonomicznym jest złożo węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
36.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Przejdźciowość ta związana jest z przenikaniem się strefy kontynentalnej i oceanicznej, oraz wpływów morza bałtyckiego, gór i wyżyn na kształtowanie się klimatu”.	Korekta zapisu.	„Przejdźciowość ta związana jest z przenikaniem się strefy kontynentalnej i oceanicznej, oraz wpływów Morza Bałtyckiego, gór i wyżyn na kształtowanie się klimatu”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
37.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 6. Największe emitory punktowe w województwie łódzki	Mało czytelna mapa.	Sugeruje się dodanie, nazw miejscowości z numerami zakładów zgodnymi z Lp. w tabeli 3 (s. 28).	tak	Mapa została poprawiona zgodnie z uwagą.
38.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„W celu ograniczenia emisji z transportu i komunikacji konieczna jest realizacja działań polegających m.in. na:”	Brakuje zwrócenia uwagi na systemowe rozwiązania polityki parkingowej.	W wymienionych celach można uwzględnić opracowanie systemowe polityki parkingowej w miastach regionu łódzkiego.	tak	Dodano cel: " opracowanie i wdrożenie systemu polityki parkingowej w miastach regionu łódzkiego"

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
39.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	-	Tabela 5. i rysunek 11 - przedstawiane w tabeli i na rysunku dane są z lat, których nie powinno się porównywać i razem zestawiać tzn. dane wg URE dotyczące liczby instalacji z OZE są z roku 2015, a załączona do tego mapka pochodzi z opracowania „Ocena konkurencyjności wykorzystania energii odnawialnej w województwie łódzkim, Łódź 2008 r.”	-	tak	Rysunek 11 został poprawiony.
40.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 11. Lokalizacja instalacji geotermalnych, elektrowni wodnych, słonecznych i biogazowni na terenie województwa łódzkiego	Rysunek jest w innym odwzorowaniu niż pozostałe (widoczne wyraźne zniekształcenie).	-	tak	Rysunek 11 został poprawiony.
41.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Podrozdziały „Zagadnienia horyzontalne” (5.2.4.; 5.3.5.; 5.4.1.; 5.5.7.; 5.7.1.; 5.8.5.; 5.11.2.)	Tabele zamieszczone w tym podrozdziale wymagają komentarza opisowego.	-	tak	Do każdej tabeli został dodany komentarz.
42.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Podrozdziały „Główne zagrożenia i problemy oraz analiza SWOT” (5.2.6.; 5.3.7.; 5.4.3.; 5.5.8.; 5.6.5.; 5.7.2.; 5.8.7.; 5.9.5.; 5.10.6.; 5.11.4.).	W podrozdziale znalazły się również zagadnienia dotyczące „Najważniejszych sukcesów” i „Tendencji zmian stanu środowiska”	-	tak	Zmieniono nazwę podrozdziałów na: "Główne zagrożenia i problemy oraz sukcesy, tendencje zmian i analiza SWOT".
43.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	-	W zestawieniu analizy SWOT (str. 42) i tabeli 4. (str. 38) widoczna jest sprzeczność, gdzie w MOCNYCH STRONACH podano: „sukcesywny wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a w tabeli widać wyraźny spadek wielkości produkcji w latach 2012 – 2014.	-	tak	Sprzeczność została usunięta.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
44.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 18. Klimat akustyczny w odniesieniu do odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów na rok.	Niespójność legendy z mapką. W legendzie wskazuje się główne szlaki komunikacyjne obejmujące drogi krajowe, autostrady, drogi ekspresowe i drogi wojewódzkie w sytuacji, gdy na mapce brak dróg wojewódzkich. Brak też niektórych istniejących odcinków dróg krajowych m.in. dawna DK8 Walichnowy – Wieruszów – gr. woj., obwodnica Sieradza (łącznik pomiędzy S8 i drogą krajową DK12). Ponadto nie wskazano daty aktualności mapy.	-	tak	Mapa została poprawiona zgodnie z uwagą
45.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	W tabeli 14. Analiza SWOT – w SŁABYCH STRONACH – podaje się tendencje wzrostową ruchu na drogach krajowych 18% i na drogach wojewódzkich 25%.	Dane te dotyczą Generalnego Pomiaru Ruchu 2010, wcześniej na str.47 przytacza się dane z Generalnego Pomiaru Ruchu 2015 - brak spójności danych lub stwierdzenia, którego roku dotyczą przytaczane dane.	-	tak	Dane zostały uspojnione zgodnie ze stanem aktualnym przedstawionym w części opisowej. Zmieniono procentowe wartości dotyczące wzrostu ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich zgodnie z wskaźnikami zmian ruchu w latach 2010-2015 z GPR 2015.
46.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	5.5.1. Wody powierzchniowe	W podrozdziale brakuje mapy przedstawiającej sieć rzeczną (przynajmniej główne rzeki) wraz z większymi sztucznymi zbiornikami (i ich nazwami).	-	tak	Została dodana mapa z siecią rzeczną i sztucznymi zbiornikami.
47.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	5.5.2. Wody podziemne	W podrozdziale brakuje mapy przedstawiającej zasięgi głównych zbiorników wód podziemnych.	-	tak	Została dodana mapa z zasięgiem GZWP.
48.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rozdział 5.5.3. Powodzie i podtopienia	Rozdział należy uzupełnić o informacje pochodzące z Informatycznego Systemu Ochrony Kraju.	-	tak	Dodano informacje o zagrożeniu i ryzyku powodziowym zgodnie z mapami ISOK.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
49.	Biurowie Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Do innych ważnych złóż zalicza się złoża kamieni budowlanych, glin ogniotrwałych, soli kamiennych, gazu ziemnego oraz eksploatowane złoża kruszyw”.	Korekta zapisu.	„Do innych ważnych złóż zalicza się złoża kamieni budowlanych, glin ogniotrwałych, soli kamiennych, gazu ziemnego oraz eksploatowane złoża piasków formierskich, surowców szklarskich i kruszyw”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
50.	Biurowie Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Północna część województwa jest zasobna w ..... C i mineralizacji około 8 g/dm ³ , stwierdzone korzystne warunki eksploatacji posiadają lokalizacje tj. Uniejów, Poddebice, Rogoźno i Skierniewice”.	Uzupełnienie brakującego fragmentu zapisu.	-	tak	Brak tekstu wynika z konwertowania pliku na pdf, w wersji edytowalnej zdanie ma treść: Północna część województwa jest zasobna w wody mineralne o temperaturze 60°C i mineralizacji około 8 g/dm ³ , stwierdzone korzystne warunki eksploatacji posiadają lokalizacje tj. Uniejów, Poddebice, Rogoźno i Skierniewice.
51.	Biurowie Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 28. Rozkład surowców mineralnych w województwie łódzkim	Rysunek nieczytelny, wskazana korekta.	Sugeruje się usunięcie z Rysunku 28 dodatkowego złoża w północnozachodniej części województwa (powiat łęczycki). Jest to błąd powielany przez PIG.	tak	Czytelność mapy została poprawiona i usunięte zostało złożo w północnozachodniej części województwa (powiat łęczycki).
52.	Biurowie Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 44. Bilans surowców naturalnych z uwzględnieniem wydobycia za rok 2015	Brak wyjaśnienia dla oznakowania „*” przy wodach termalnych. Uzupełnienie brakującego fragmentu zapisu.	-	tak	Dodano objaśnienie symbolu pod tabelą.
53.	Biurowie Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„W województwie łódzkim znajdują się liczne kopalnie odkrywkowe, w tym największa w Europie odkrywkowa kopalnia węgla brunatnego w Bełchatowie, której zamknięcie planowane jest na 2020 rok”.	Korekta zapisu.	„W województwie łódzkim znajdują się liczne kopalnie odkrywkowe, w tym największa w Europie odkrywkowa kopalnia węgla brunatnego w Bełchatowie, której zakończenie eksploatacji planowane jest na 2018 rok”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
54.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Na terenie województwa istnieją dwa leje depresyjne o zasięgu ponadlokalnym - obszar aglomeracji łódzkiej (obecnie zanika) oraz lej wokół kopalni Bełchatów, a także małe leje lokalne w Radomsku i Piotrkowie Trybunalskim”.	Korekta zapisu. Lej depresyjny wokół aglomeracji łódzkiej uległ wypłyceciu.	-	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą.
55.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 29. Lokalizacja zidentyfikowanych złóż w województwie łódzkim na tle obszarów chronionych	Ujednoczenie etykiet przy nazwach OCHK o „Obszar Chronionego Krajobrazu”. Obecnie pełny zapis jest tylko przy Piliczańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Brakuje w legendzie wyjaśnienia, co oznaczają numery na mapie.	-	tak	Treść etykiet została poprawiona przez dodanie OCHK dla „Obszarów Chronionego Krajobrazu” przy nazwie. Dodano w legendzie, co oznaczają numery na mapie.
56.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Największą koncentracją gleb bardzo kwaśnych odznaczają się tereny powiatów: poddębickiego, zduńskiego i łaskiego, a kwaśnych z terenów powiatów: sieradzkiego, pabianickiego, brzezińskiego, skierniewickiego, rawskiego, tomaszowskiego i radomszczańskiego”.	Korekta zapisu.	Największą koncentracją gleb bardzo kwaśnych odznaczają się tereny powiatów: poddębickiego, zduńskowolskiego i łaskiego, a kwaśnych z terenów powiatów: sieradzkiego, pabianickiego, brzezińskiego, skierniewickiego, rawskiego, tomaszowskiego i radomszczańskiego”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
57.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 38, 39, 40, 41	Mało czytelne mapy.	Sugeruje się dodanie, nazw miejscowości przy zaznaczonych obiektach.	tak	Czytelność mapy została poprawiona.
58.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 37. (str. 121) , rysunek 38. (str.128), rysunek 37. I podsumowanie (str.122).	Rysunek 37. (str. 121) nie jest spójny z rysunkiem 38. (str.128), nie zgadza się liczba kompostowni - na rysunku 37. jest 6, a na rysunku 38. i w podsumowaniu (str.122) jest 5;	-	tak	Niespójność została zweryfikowana i usunięta. Lokalizacja zostanie poprawiona zgodnie z aktualizacją PGO WŁ 2016.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
59.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 41. Lokalizacja składowisk odpadów obojętnych i niebezpiecznych, w tym zawierających azbest na terenie województwa łódzkiego.	Na rysunku 41 błędnie, bo na granicy powiatów piotrkowskiego i radomszczańskiego, pokazano lokalizację składowiska odpadów obojętnych Kalinko, które znajduje się w gm. Rzgów.	-	tak	Lokalizacja została poprawiona zgodnie z aktualizacją PGO WŁ 2016.
60.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Zasoby przyrodnicze regionu są zlokalizowane przede wszystkim w dolinach Warty, Pilicy, Proсны i Grabi”.	Korekta zapisu.	„Zasoby przyrodnicze regionu są zlokalizowane przede wszystkim w dolinach Warty, Pilicy, Proсны, Grabi oraz Bzury”.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
61.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Rysunek 42. Obszary chronione na terenie województwa łódzkiego	Ujednolicenie etykiet przy nazwach OCHK o „Obszar Chronionego Krajobrazu”. Obecnie pełny zapis jest tylko przy Piliczańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Skorygować granice „Osjakowskiego” Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego. Brakuje w tytule informacji „bez obszarów NATURA 2000”	Granice „Osjakowskiego” Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego są inne niż w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody.	tak	Treść etykiet została poprawiona przez dodanie OCHK dla „Obszarów Chronionego Krajobrazu” przy nazwie. Poprawiono granicę „Osjakowskiego” Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego. Dodana została informacja w tytule mapy „bez obszarów NATURA 2000”
62.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„Na terenie łódzkiego zlokalizowanych jest 37 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, które zajmują łącznie powierzchnię 11 827,08 ha”.	Błędna liczba zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Według RDOŚ Łódź w województwie łódzkim jest 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Korekta zapisu.	„Na terenie łódzkiego zlokalizowanych jest 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, które zajmują łącznie powierzchnię 11 827,08 ha”.	nie	Zgodnie z danymi przedstawionymi na stronie RDOŚ w Łodzi http://lodz.rdos.gov.pl/formy-ochrony-przyrody i crfop.gdos.gov.pl , stan na 5 września 2016 r. w województwie łódzkim jest 37 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych.
63.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 72, pkt. 4 Opracowanie planów ochrony dla 28 rezerwatów przyrody: Błonie, Górki, i In.	Rezerваты Błonie i Górki mają znieśioną w 2013 r. ochronę rezerwatową.	W zapisie należy pominąć te 2 rezerваты.	nie	Tabela dotyczy zadań realizowanych w ramach programu ochrony środowiska 2012. Na tamten czas rezerваты te istniały i miały obowiązek opracowania planów ochrony.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
64.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 73 Słabe strony „... brak zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 ...”	Z zapisu wynika, że dla rezerwatów wcale nie ma planów ochrony. Podobnie z obszarami Natura 2000.	Sugeruje się wprowadzić zapis „niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
65.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Podrozdział 5.11. Zagrożenia poważnymi awariami przemysłowym	Dane z 2013 r. dotyczące zakładów dużego i zwiększonego ryzyka powinny być podawane z aktualnością na 2015 r.	Należy zaktualizować dane prezentowane w rozdziale.	tak	Zostały zaktualizowane dane prezentowane w rozdziale.
66.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	ZH.2.3. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. nawierzchnie o obniżonej hałaśliwości, ekrany akustyczne, wały ziemne)	Sugestia rozszerzenia proponowanych działań.	Oprócz wskazanych działań proponuje się działania polegające na wprowadzaniu zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i ulic	tak	Rozszerzono działanie do ZH.2.3. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. nawierzchnie o obniżonej hałaśliwości, ekrany akustyczne, wały ziemne, zieleni izolacyjna wzdłuż dróg i ulic)
67.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 GL.2.1. Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym lub leśnym	Zapis w obecnym kształcie budzi wątpliwości. Czy leśny kierunek rekultywacji nie jest zarazem kierunkiem przyrodniczym?	-	tak	Poprawiona została niejasność logiczna, usunięto „..i leśnym”.
68.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 Wskaźnik „liczba ustanowionych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”.	Korekta zapisu wartości docelowej z 39 na 41	-	tak	Został skorygowany zapis wartości docelowej z 39 na 41.
69.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Zadanie ZP.1.4. Opracowanie audytu krajobrazowego województwa	Głównym problemem w tym momencie jest brak usankcjonowanej rozporządzeniem metodyki wykonania audytu oraz narzucony ustawą termin wykonania uniemożliwiający terminowe zakończenia opracowania.	Należy dopisać wymienione obok czynniki ryzyka.	tak	Dodany został czynnik ryzyka: "brak usankcjonowanej rozporządzeniem metodyki wykonania audytu oraz narzucony ustawą termin wykonania uniemożliwiający terminowe zakończenia opracowania".

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
70.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 Wskaźnik „liczba ustanowionych planów ochrony dla parków krajobrazowych”.	Korekta zapisu wartości bazowej z 3 na 0.	Aktualnie żaden z planów ochrony parków krajobrazowych województwa łódzkiego nie spełnia wymogów art. 20, ust. 4 ustawy o ochronie przyrody.	tak	Skorygowany zostanie zapis wartości bazowej z 3 na 0.
71.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 ZP.1.4. Opracowanie audytu krajobrazowego województw	Korekta zapisu.	„Brak rozporządzenia w sprawie audytów krajobrazowych oraz równorzędne jego procedowanie z projektem Kodeksu urbanistycznobudowlanego, krótki termin opracowania audytu krajobrazowego wynikający z zapisów ustawy krajobrazowej”.	tak	Przeredagowano zapisy.
72.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 ZP.1.5. Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa	Brak opracowania Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej województwa.	-	tak	Zadanie zostało zmienione na: ZP.1.5. Opracowanie waloryzacji przyrodniczej oraz aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględniającej różnorodność biologiczną.
73.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Zadanie ZP.1.6. Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	W tym zadaniu nie wskazano żadnego ryzyka.	Ryzykiem jest brak chęci wśród samorządów do opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów cennych przyrodniczo oraz wydawanie decyzji o warunkach zabudowy.	tak	Uwzględniono zgodnie z uwagą.
74.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 ZP.1.7. Wdrażanie założeń udostępniania turystycznego obszarów cennych przyrodniczo z uwzględnieniem ich pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej	W jakim dokumencie są zawarte założenia udostępniania turystycznego?	Brak danych i badań dotyczących chłonności.	tak	Zadanie zostało zmienione na: ZP.1.7. Turystyczne udostępnianie obszarów cennych przyrodniczo z uwzględnieniem pojemności turystycznej oraz budowa i modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
75.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Tabela 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 Zasoby Przyrodnicze ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej	Sugeruje się dodanie zadania polegającego na stworzeniu opracowania z zakresu różnorodności biologicznej dla województwa łódzkiego.	-	tak	Dodano w ramach zadania ZP.1.5. Opracowanie waloryzacji przyrodniczej oraz aktualizacji planu zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględniającej różnorodność biologiczną.
76.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Zadanie ZP.2.6. Zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych	Pominięto zadrzewienia przydrożne.	Należy dopisać tę formę zadrzewień do tego zadania.	tak	Uwzględniono zgodnie z uwagą.
77.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	„(...) bariery formalno-prawne - można wśród nich wymienić m.in.: (...)”	Obecne przepisy prawne powodują, że gminy niechętnie opracowują mpzp, a nowe inwestycje powstają w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy.	Propozycja dopisania wskazanego przykładu.	tak	Została dodana kolejna bariera zgodnie z propozycją.
78.	Biuro Planowania Przestrzennego	POŚ_Łódź	Wskaźnik 10. Linie kolejowe ogółem na 10 tysięcy ludności.	Należałoby zastanowić się nad zasadnością takiego wskaźnika.	-	tak	Wskaźnik jest zasadny, gdyż w harmonogramie jest zadanie dot. rehabilitacji linii kolejowych, więc dostępność do kolei powinna się zwiększać. Wskaźnik jest ogólnodostępny.
79.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	„Priorytetowe cele zawarte w Strategii to: - rozwój gospodarki opartej na wiedzy, - zrównoważony transport i poprawa dostępności transportowej, - ochrona środowiska naturalnego, efektywne wykorzystanie zasobów oraz dostosowanie do zmian klimatu i poprawa poziomu bezpieczeństwa, - włączenie społeczne, podnoszenie poziomu i jakości życia, podnoszenie poziomu edukacji”	Przedstawione cele są nieaktualne.	W obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 sformułowano: - 3 cele strategiczne w ramach polityki horyzontalnej dla obszarów: spójność gospodarcza (Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców), spójność społeczna (Aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych) oraz spójność przestrzenna (Zrównoważony rozwój przestrzenny regionu z silnie powiązaniem systemem osadniczym, z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego); - 7 celów strategicznych w ramach polityki terytorialno-funkcjonalnej dla: obszarów miejskich (Obszary	tak	Cele zostały zaktualizowane zgodnie z obowiązującymi zapisami SRWŁ 2020

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
					zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych), obszarów wiejskich (Atrakcyjne osadniczo obszary wiejskie, wykorzystujące potencjały wewnętrzne dla rozwoju wielofunkcyjnego), Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego (spójny, dynamiczny i konkurencyjny obszar rozwoju funkcji metropolitalnych, współtworzący krajowy system metropolii oraz wpisujący się w proces rozwoju bipolarnego układu metropolitalnego Łódź–Warszawa), Zagłębia Górniczo-Energetycznego Bełchatów-Szczerców-Złoczew (Obszar rozwoju nowoczesnej gospodarki energetycznej tworzącej i wykorzystującej innowacyjne i przyjazne środowisku technologie), Zagłębia Ceramiczno-Budowlanego Opoczno-Tomaszów Mazowiecki (Obszar nowoczesnego przemysłu materiałów budowlanych, opartego na zasobach surowcowych i wykorzystującego innowacyjne technologie oraz kreatywne rozwiązania w zakresie projektowania i wzornictwa), Obszaru Rozwoju Intensywnego Rolnictwa (Obszar rozwoju konkurencyjnego, produktywnego rolnictwa oraz nowoczesnego przetwórstwa rolno-spożywczego, opartego na tradycjach przedsiębiorczych oraz strukturach sieciowych powiązanych z sektorem naukowo-badawczym) oraz Obszarów Turystycznych Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i Bzury (Obszary rozwoju turystyki uzdrowiskowej, konferencyjnej, sportowej i aktywnej o znaczeniu ponadlokalnym, wykorzystujące endogeniczne potencjały środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego).		
80.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	7. Ocena zgodności programu z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu krajowym i regionalnym Tabela 1. Analiza zgodności z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym i regionalnym	Brak wśród dokumentów wojewódzkich o charakterze strategicznym i programowym Planu gospodarki odpadami.	-	tak	Dodano PGO WŁ 2016 - projekt, tabela z oceną dokumentów została usunięta.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
81.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	„Województwo łódzkie jest rejonem ubogim w surowce mineralne. Najbardziej istotne pod względem ekonomicznym jest złożo węgla brunatnego w Bełchatowie.”	Korekta zapisu.	Województwo łódzkie jest regionem ubogim w surowce mineralne. Najbardziej istotne pod względem ekonomicznym jest złożo węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa, Szczercowa i Złoczewa”.	tak	Zapis został skorygowany następująco: "Najbardziej istotne pod względem ekonomicznym jest złożo węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa, Szczercowa i Złoczewa”.
82.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza „Przejsciowosc ta związana jest z przenikaniem się strefy kontynentalnej i oceanicznej, oraz wpływów morza bałtyckiego, gór i wyżyn na kształtowanie się klimatu”.	Korekta zapisu.	„Przejsciowosc ta związana jest z przenikaniem się strefy kontynentalnej i oceanicznej, oraz wpływów Morza Bałtyckiego, gór i wyżyn na kształtowanie się klimatu”	tak	Zapis został skorygowany następująco: „Przejsciowosc ta związana jest z przenikaniem się strefy kontynentalnej i oceanicznej, oraz wpływów Morza Bałtyckiego, gór i wyżyn na kształtowanie się klimatu”
83.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.7. Zasoby geologiczne „Do innych ważnych złóż zalicza się złoża kamieni budowlanych, glin ogniotrwałych, soli kamiennej, gazu ziemnego oraz eksploatowane złoża kruszyw”.	Korekta zapisu.	„Do innych ważnych złóż zalicza się złoża kamieni budowlanych, glin ogniotrwałych, soli kamiennej, gazu ziemnego oraz eksploatowane złoża piasków formierskich, surowców szklarskich i kruszyw”.	tak	Zapis został skorygowany następująco: „Do innych ważnych złóż zalicza się złoża kamieni budowlanych, glin ogniotrwałych, soli kamiennej, gazu ziemnego oraz eksploatowane złoża piasków formierskich, surowców szklarskich i kruszyw”.
84.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.7. Zasoby geologiczne „Pólnocna część województwa jest zasobna w ..... C i mineralizacji około 8 g/dm ³ , stwierdzone korzystne warunki eksploatacji posiadają lokalizacje tj. Uniejów, Poddębice, Rogoźno i Skierniewice”.	Uzupełnienie brakującego fragmentu zapisu.		tak	Uzupełniony zostanie brakujący tekst: "Pólnocna część województwa jest zasobna w wody mineralno geotermalne o temperaturze 60°C i mineralizacji około 8 g/dm ³ , stwierdzone korzystne warunki eksploatacji ..."
85.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.7. Zasoby geologiczne „W województwie łódzkim znajdują się liczne kopalnie odkrywkowe, w tym największa w Europie odkrywkowa kopalnia węgla brunatnego w Bełchatowie, której zamknięcie planowane jest na 2020 rok”.	Korekta zapisu.	„W województwie łódzkim znajdują się liczne kopalnie odkrywkowe, w tym największa w Europie odkrywkowa kopalnia węgla brunatnego w Bełchatowie, której zakończenie eksploatacji planowane jest na 2018 rok”.	tak	Zapis został skorygowany następująco: „W województwie łódzkim znajdują się liczne kopalnie odkrywkowe, w tym największa w Europie odkrywkowa kopalnia węgla brunatnego w Bełchatowie, której zakończenie eksploatacji planowane jest na 2018 rok”.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
86.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.7. Zasoby geologiczne „Na terenie województwa istnieją dwa leje depresyjne o zasięgu ponadlokalnym - obszar aglomeracji łódzkiej (obecnie zanika) oraz lej wokół kopalni Bełchatów, a także małe leje lokalne w Radomsku i Piotrkowie Trybunalskim”	Korekta zapisu. Lej depresyjny wokół aglomeracji łódzkiej uległ wypłyceciu.		tak	Zapis został skorygowany następująco: „Na terenie województwa istnieje lej depresyjny o zasięgu ponadlokalnym – lej wokół kopalni Bełchatów, a także małe leje lokalne w Radomsku i Piotrkowie Trybunalskim. Lej depresyjny wokół aglomeracji łódzkiej uległ wypłyceciu.”
87.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	„Największą koncentracją gleb bardzo kwaśnych odznaczają się tereny powiatów: poddębickiego, zduńskiego i łaskiego, a kwaśnych z terenów powiatów: sieradzkiego, pabianickiego, brzezińskiego, skierniewickiego, rawskiego, tomaszowskiego i radomszczańskiego”	Korekta zapisu.	„Największą koncentracją gleb bardzo kwaśnych odznaczają się tereny powiatów: poddębickiego, zduńskowolskiego i łaskiego, a kwaśnych z terenów powiatów: sieradzkiego, pabianickiego, brzezińskiego, rawskiego, tomaszowskiego i radomszczańskiego”.	tak	Zapis został skorygowany następująco: „Największą koncentracją gleb bardzo kwaśnych odznaczają się tereny powiatów: poddębickiego, zduńskowolskiego i łaskiego, a kwaśnych z terenów powiatów: sieradzkiego, pabianickiego, brzezińskiego, skierniewickiego, rawskiego, tomaszowskiego i radomszczańskiego”.
88.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.10. Ochrona przyrody, w tym obiekty i obszary chronione, łącznie z obszarami Natura 2000, różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta oraz korytarze ekologiczne „Zasoby przyrodnicze regionu są zlokalizowane przede wszystkim w dolinach Warty, Pilicy, Prośny i Grabi”.	Korekta zapisu.	„Zasoby przyrodnicze regionu są zlokalizowane przede wszystkim w dolinach Warty, Pilicy, Prośny, Grabi oraz Bzury”.	tak	Zapis został skorygowany następująco: „Zasoby przyrodnicze regionu są zlokalizowane przede wszystkim w dolinach Warty, Pilicy, Prośny, Grabi oraz Bzury”.
89.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.10. Ochrona przyrody, w tym obiekty i obszary chronione, łącznie z obszarami Natura 2000, różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta oraz korytarze ekologiczne Rysunek 16. Obszary chronione na terenie województwa łódzkiego	Ujednoczenie etykiet przy nazwach OCHK o „Obszar Chronionego Krajobrazu”. Obecnie pełny zapis jest tylko przy Piliczańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu. Skorygować granice „Osjakowskiego” Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego.	Granice „Osjakowskiego” Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego są inne niż w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody.	tak	Zostały ujednoczone etykiety przy nazwach OCHK o „Obszar Chronionego Krajobrazu”. Skorygowane zostały granice „Osjakowskiego” Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
90.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	8.10. Ochrona przyrody, w tym obiekty i obszary chronione, łącznie z obszarami Natura 2000, różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta oraz korytarze ekologiczne „Na terenie łódzkiego zlokalizowanych jest 37 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, które zajmują łącznie powierzchnię 11 827,08 ha”	Korekta zapisu.	„Na terenie łódzkiego zlokalizowanych jest 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, które zajmują łącznie powierzchnię 11 827,08 ha”.	tak	Zapis został skorygowany następująco: „Na terenie łódzkiego zlokalizowanych jest 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, które zajmują łącznie powierzchnię 11 827,08 ha”.
91.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	9. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Zasoby przyrodnicze (ZP): „brak zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”	Korekta zapisu.	Sugeruje się wprowadzić zapis „niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	tak	Zapis został skorygowany następująco: „niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”.
92.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	Oddziaływania na Obszary Chronionego Krajobraz (OChK) „Pozytywne oddziaływanie na OChK w województwie będą miały wszystkie zadania dotyczące krajobrazu i poprawiające stan każdego powiązanego z tymi obszarami komponentu. Szczególnie ważne będzie opracowanie audytu krajobrazowego województwa (...)”.	Audyt krajobrazowy poprzez wyznaczenie krajobrazów priorytetowych oraz ustalenie rekomendacji i wniosków będzie dotyczył nie tylko OCHK.	Podrozdział 12.5. Oddziaływanie na ochronę przyrody powinno się uzupełnić również o inne formy ochrony przyrody m.in. parki krajobrazowe. Według art. 38a. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym audyt krajobrazowy, w szczególności, wskazuje lokalizację i granice: a) parków kulturowych, b) parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, c) obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach;	tak	Podrozdział został uzupełniony o inne formy ochrony przyrody tj. parki krajobrazowe. Według art. 38a. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
93.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na krajobraz należą stosowanie naturalnych (w postaci ścian roślinności) lub półnaturalnych (rośliny pnące na ekranach) ekranów akustycznych;	Ta rekomendacja nie ma przełożenia na projekt programu. W zadaniach przeciwdziałających zagrożeniom hałasowym wymienionym w programie nie podano wymienionych w prognozie działań.	Należy zawrzeć w programie stosowne zapisy.	tak	Dodano w ramach działania: ZH.2.3. Realizacja inwestycji drogowych ograniczających emisję hałasu (m.in. nawierzchni o obniżonej hałaśliwości, ekranów akustycznych, w tym w miarę możliwości stosowanie naturalnych (w postaci ścian roślinności) lub półnaturalnych (rośliny pnące na ekranach), wałów ziemnych oraz zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg i ulic)
94.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na krajobraz należą (...) zachowanie spójności krajobrazu przyrodniczego i kulturowego	Zapis zbyt ogólny.	Należy rozwinąć myśl i doprecyzować co autor ma na myśli pod zagadnieniem „zachowanie spójności krajobrazu	tak	Uszczegółowiono zapis.
95.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na krajobraz należą (...) zastosowanie rytmu poszczególnych powtarzających się elementów poprzez skupiska roślinności lub zastosowane wzory na ekranach akustycznych	Jest to działanie, którego pozytywny wpływ na krajobraz jest wątpliwy.	Usunąć zapis z rekomendacji.	tak	Zapis rekomendacji został usunięty.
96.	Biuro Planowania Przestrzennego	Prognoza	16. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień Programu Tabela 24 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu Zasoby przyrodnicze (zp) Liczba ustanowionych planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000	Korekta zapisu wartości docelowej z 39 na 41.	Błędna liczba obszarów Natura 2000. Niezgodność z Rysunkiem 43. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim (strona 140 diagnozy Programu). Według RDOŚ Łódź w województwie łódzkim jest 41 obszarów Natura 2000.	tak	Skorygowany został zapis wartości docelowej z 39 na 41. Rysunek 43 jest zgodny z treścią w dokumencie tj. "Na terenie województwa łódzkiego utworzono 41 obszarów Natura 2000, w tym 5 obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz 36 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty, czyli projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk."

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
97.	Biurowo Planowania Przestrzennego	Prognoza	16. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień Programu Tabela 24 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu Zasoby przyrodnicze (zp) Liczba ustanowionych planów ochrony dla parków krajobrazowych	Korekta zapisu wartości bazowej z 3 na 0.	Aktualnie żaden z planów ochrony parków krajobrazowych województwa łódzkiego nie spełnia wymogów art. 20, ust. 4 ustawy o ochronie przyrody.	tak	Został skorygowany zapis: "wartości bazowej z 3 na 0."
98.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź		W dokumentach bazowych należy dodać Wspólną Strategię NFOŚ i WFOŚ na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024		tak	Dodano opis dokumentu w rozdziale dotyczącym dokumentów krajowych istotnych z punktu widzenia realizacji Programu.
99.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź		Na str 44 w tab. 11 należy usunąć Program PROSUMENT – WFOŚiGW w Łodzi nie wdrażał ww.		tak	Usunięto program Prosument.
100.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź		Oprócz programów priorytetowych Fundusz ogłasza konkursy a także udziela wsparcia finansowego w trybie naboru ciągłego zgodnie z Zasadami obowiązującymi na dany rok kalendarzowy. Zgodnie z zapisami Wspólnej Strategii NFOŚ i WFOŚ, Fundusz finansuje zadania, na które wyczerpane zostały środki pozakrajowe.		tak	Dopisano wskazane fragmenty.
101.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź		Tabela 86 – tabela powinna zostać dostosowana do zmienionych zapisów tabel dot. harmonogramów realizacji		tak	Zweryfikowano źródła finansowania i poprawiono tabelę.
102.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab. 84 OKJP.2.5.	Tab. 84 - Nie przewidziano finansowania zadań ze środków WFOŚiGW, choć analogiczne zadania dot. gmin, powiatów i zakładów energetycznych i innych przedsiębiorców już tak – tab. 85 - zmiana kolejności, dopisanie		tak	Dodano WFOŚiGW do kolumny źródła finansowania.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Jednostka zgłaszająca uwagę	Dokument	Fragment	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
103.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	WFOŚiGW w Łodzi	Nazwa WFOŚiGW w Łodzi – wszędzie w dokumencie nazwa skrócona WFOŚiGW		tak	Ujednolicono nazwę jednostki, wszędzie występuje jako WFOŚiGW.
104.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	WFOŚiGW w Łodzi	Nazwa WFOŚiGW w Łodzi – wszędzie w dokumencie nazwa skrócona WFOŚiGW		tak	Ujednolicono nazwę jednostki, wszędzie występuje jako WFOŚiGW.
105.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	WFOŚiGW w Łodzi	Nazwa WFOŚiGW w Łodzi – wszędzie w dokumencie nazwa skrócona WFOŚiGW		tak	Ujednolicono nazwę jednostki, wszędzie występuje jako WFOŚiGW.
106.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab. 84, GW3.7. środki własne, RPO WŁ 2014-2020	źródła finansowania błędnie wpisane w pozycję szacunkowe koszty realizacji		tak	Zmieniono położenie wartości w kolumnach.
107.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab 84 PAP.1.11. 25,83 środki własne	Przesunięcie zawartości o jedną kolumnę w lewo		tak	Zmieniono położenie wartości w kolumnach.
108.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab. 84 PAP.1.12. środki własne, środki krajowe, inne	Przesunięcie zawartości o jedną kolumnę w lewo		tak	Zmieniono położenie wartości w kolumnach.
109.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab. 84 ZG.1.2. środki własne, środki krajowe, inne	Przesunięcie zawartości o jedną kolumnę w lewo		tak	Zmieniono położenie wartości w kolumnach.
110.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	WFOŚiGW w Łodzi	Nazwa WFOŚiGW w Łodzi – wszędzie w dokumencie nazwa skrócona WFOŚiGW		tak	Ujednolicono nazwę jednostki, wszędzie występuje jako WFOŚiGW.
111.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab. 84 ZP.1.7. Tab 85 ZP.1.7., ZP.5.5., ZP.6.1., OKJP.3.3., OKJP.3.2., OKJP.3.3., OKJP.3.5., OKJP.3.7., OKJP.3.8.	Wskazane zadania nie wpisują się w obszar finansowany ze środków WFOŚiGW		tak	Usunięto WFOŚiGW ze źródeł finansowania we wskazanych zadaniach.
112.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	WFOŚiGW w Łodzi	Nazwa WFOŚiGW w Łodzi – wszędzie w dokumencie nazwa skrócona WFOŚiGW		tak	Ujednolicono nazwę jednostki, wszędzie występuje jako WFOŚiGW.
113.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	WFOŚiGW w Łodzi	Nazwa WFOŚiGW w Łodzi – wszędzie w dokumencie nazwa skrócona WFOŚiGW		tak	Ujednolicono nazwę jednostki, wszędzie występuje jako WFOŚiGW.
114.	WFOŚiGW	POŚ_Łódź	Tab. 85 OKJP.2.5., , GWS.1.5., GWS.2.13., GL.2.4., PAP.1., GO.2.1., GO.2.2., GO.2.3., GO.2.4., GO.2.5., GO.2.6. GO.2.7.	Ww. wpisuje się w zadania finansowane przez WFOŚiGW		tak	Dodano WFOŚiGW do kolumny źródła finansowania.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Tabela 2. Rejestr wniosków i uwag zgłoszonych w trakcie opiniowania z organami zgodnie z ustawą ooś.

Lp.	Organ zgłaszający uwagę	Dokument	Treść uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
1.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Zarówno w projekcie programu (str. 143), jak i prognozie oddziaływania na środowisko (str. 85) został wskazany przypadkowy zestaw gatunków, opatrzony nieuprawnionym stwierdzeniem, że występują one głównie na obszarowych formach ochrony. W liście tej zostały podane nieprecyzyjne nazwy np. z podaniem wyłącznie rodzaju (nie przyporządkowane do gatunku) lub błędne (zaskroniec „zimowy”, winno być zaskroniec zwyczajny, „mewa pospolita” to obecnie mewa siwa, błotniak „popielaty” - ta nazwa nie jest używana w polskiej terminologii fachowej, żaba zielona Rana - nie ma takiego gatunku (żaby zielone to kompleks 3 gatunków {Rana esculenta complex, czyli kompleks żab zielonych, to sztuczna grupa systematyczna powstała z przyczyn praktycznych jako przeciwna dla grupy żab brunatnych>. starogub łąkowy - prawidłowa nazwa to starodub łąkowy itd.), gatunki, które na terenie woj. łódzkiego nie występowały lub istnieją pojedynczo, historyczne doniesienia o ich stwierdzeniach (chomik, puchacz, żółw błotny, jelonek rogacz i in. owady, niektóre z roślin), gatunki, które nie są chronione, rzadkie ani cenne (takie jak np. daniel - gatunek obcy w faunie Polscy, łowny, krzyżówka - gatunek łowny, bluszcz pospolity, konwalia majowa). Analogiczna lista gatunków, 0 zrozumiałej kwalifikacji, mogłaby pozostać w ww. dokumentach pod warunkiem podania źródeł informacji. Jednak ta część opracowania wymaga weryfikacji.	tak	Zweryfikowano listę gatunków o gatunki wskazane w aktualnych rozporządzeniach dotyczących ochrony gatunkowej.
2.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Zdecydowanie należy stwierdzić, że kilkakrotnie powtarzane w treści programu i prognozy stwierdzenia, że „pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze będzie miało zalesianie, w wyniku którego zwiększy się powierzchnia biologicznie czynna, a także powstaną nowe miejsca siedlisk roślin i zwierząt” jest daleko idącym uogólnieniem, z gruntu fałszywym. Zalesianie gruntów o małej przydatności dla rolnictwa (tzw. nieużytków), na których znajdują się siedliska przyrodnicze (m.in. murawy, wydmy śródładowe) powoduje ich bezpowrotne zniszczenie oraz zmniejszenie różnorodności biologicznej przejawiające się w zubożeniu florystycznym 1 najczęściej, utracie siedlisk rzadkich bezkręgowców. W związku z czym korekty wymagają zapisy programu i prognozy m.in. ze str. 111 (poz. w tab. 115, 116), str. 115 (poz. w tab. 170, 171, 172) programu oraz str. 122 prognozy.	tak	Zmieniono zapisy w tabelach i uszczegółowiono zapisy w opisie oddziaływań.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Organ zgłaszający uwagę	Dokument	Treść uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
3.	RDOŚ w Łodzi	Prognoza	Podobnie odnośne zapisów z tab. poz. 154 (str. 114 prognozy), należy podkreślić, że prace rewitalizacyjne terenów zieleni powodują najczęściej zmniejszenie różnorodności biologicznej, wpływając na zmniejszenie ilości siedlisk zwierząt, zwłaszcza ptaków, gniazdujących w obumierających drzewach, oraz w zwartej warstwie podszytu i w ściółce.	nie	Prawidłowo prowadzone prace rewitalizacyjne nie powinny prowadzić do niszczenia siedlisk (w tym chronionych gatunków zwierząt), prace te powinny polegać na usuwaniu roślinności inwazyjnej zagrażającej rodzimym gatunkom oraz pielęgnacji terenów zieleni urządzonych w tym zabytkowej, których założenia objęte są ochroną konserwatorską. Wskazywanie że tego typu prace powodują zmniejszenie różnorodności biologicznej jest nieuzasadnione i podważa zasadność tego typu działań. Należy tu także zaznaczyć, że niszczenie siedlisk chronionych gatunków jest niezgodne z prawem, a odstępstwa od tego zakazu wydawane są przez RDOŚ.
4.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Ponadto w tab. poz. 149 (str. 114 prognozy) należy doprecyzować, że chodzi o gatunki obce inwazyjne.	tak	Zmieniono brzmienie zadania na: ZP.2.2. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków obcych inwazyjnych.
5.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Informacje dotyczące rezerwatów przyrody wymagają przededagowania (w programie str. 80 oraz prognozie str. 138): - trzecie zdanie jest „W województwie łódzkim powołano 87 rezerwatów przyrody”, proponuje się zmienić np. na „W województwie łódzkim aktualnie jest 87 rezerwatów przyrody”. Informuję, że było wyznaczonych 89 rezerwatów, 2 zostały zlikwidowane; - ostatnie zdanie. „Plany ochrony wprowadzone zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi obowiązują dla 64 rezerwatów przyrody, natomiast dla 13 rezerwatów zostały wprowadzone zadania ochronne”. Proponuje się zastąpić wyraz „wprowadzone”, wyrazem „ustanowione”.	tak	Przededagowano zgodnie z treścią uwagi.
6.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Informacje dotyczące Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 wymagają przededagowania: - w programie (str. 138) tabela 70 oraz prognozie (str. 80) tabela 19 - dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003 podano powierzchnię ogółem 3892,50 ha, a w województwie łódzkim 2014,38 ha, są to dane wynikające z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 marca 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. poz. 358), natomiast po weryfikacji danych oraz zgodnie z nowelizowanym rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków, powierzchnia obszaru specjalnej ochrony ptaków Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003 wynosi 3980,66 ha, w województwie łódzkim - 2102,23 ha, Z uwagi na to, że program ochrony środowiska opracowywany jest na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 r., należałoby przyjąć dane zaktualizowane;	nie	Uwaga nie może zostać uwzględniona ze względu na fakt, iż nowelizowane Rozporządzenie nie zostało jeszcze przyjęte, więc nie stanowi aktu prawa. Autorzy Programu zawarli w treści informacje przekazane przez RDOŚ w Łodzi w piśmie z dnia 5 września 2016 r. (pismo znak: WSI-II.403.188.2016.AR).

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Organ zgłaszający uwagę	Dokument	Treść uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
7.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	<p>w programie (str. 141) oraz w prognozie (str. 83):</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdanie pierwsze w brzmieniu „Na terenie województwa zarządzeniami Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi przyjęto 16 Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000” proponuje się zmienić na „Na terenie województwa łódzkiego ustanowiono plany zadań ochronnych dla 16 obszarów Natura 2000”; - zdanie drugie „Najczęściej wymieniane zagrożenia w tych dokumentach dla głównych przedmiotów ochrony w obszarach to” - usunąć wyrazy: „oraz problemy zidentyfikowane” oraz „, głównych”; - ostatni fragment, po wymienionych zagrożeniach, a przed częścią o nazwie Obszary Chronionego Krajobrazu, jest niezrozumiały i wymaga przeredagowania. 	tak	<p>Zdanie pierwsze i drugi przeredagowano zgodnie z propozycją. Ostatni fragment przed częścią dot. OChK przeredagowano na: W przypadku wszystkich przedmiotów ochrony objętych ochroną w obszarach Natura 2000 w województwie łódzkim jako zagrożenie zidentyfikowano także niską świadomość ekologiczną mieszkańców oraz właścicieli gruntów. W efekcie skutkuje to degradacją siedlisk przyrodniczych w wyniku niewłaściwego wykonywania lub niepodejmowana działań ochronnych. Zarządzenia ustanawiające plany zadań ochronnych dla pozostałych obszarów Natura 2000 przewidziano na najbliższe lata.</p>
8.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	<p>Ponadto, oprócz obszarów Natura 2000, które posiadają plany zadań ochronnych, są obszary Natura 2000 pokrywające się z rezerwatami przyrody, a plany ochrony dla tych rezerwatów zawierają zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Dotyczy to m.in. obszaru Natura 2000 Dąbrowa Grotnicka PLH100001 i rezerwatu „Dąbrowa Grotnicka”, Natura 2000 Dąbrowa Świetlista w Pernie PLH100002 i rezerwatu „Dąbrowa Świetlista”. Dokumentów planistycznych nie posiada 17 obszarów Natura 2000, przy czym plan zadań ochronnych dla obszaru N2000 Torfowiska nad Prosną PLH100037 jest w trakcie realizacji. W związku z powyższym w projekcie dokumentu – Programie należy zweryfikować informacje zawarte m. in. na str. 155 tabela 75</p>	tak	Usunięto punkt w związku z inną uwagą.
9.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	<p>Ponadto, oprócz obszarów Natura 2000, które posiadają plany zadań ochronnych, są obszary Natura 2000 pokrywające się z rezerwatami przyrody, a plany ochrony dla tych rezerwatów zawierają zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Dotyczy to m.in. obszaru Natura 2000 Dąbrowa Grotnicka PLH100001 i rezerwatu „Dąbrowa Grotnicka”, Natura 2000 Dąbrowa Świetlista w Pernie PLH100002 i rezerwatu „Dąbrowa Świetlista”. Dokumentów planistycznych nie posiada 17 obszarów Natura 2000, przy czym plan zadań ochronnych dla obszaru N2000 Torfowiska nad Prosną PLH100037 jest w trakcie realizacji. W związku z powyższym w projekcie dokumentu – Programie należy zweryfikować informacje zawarte str. 184 tabela 83, str. 231 tabela 87.</p>	tak	Zmieniono wartość bazową wskaźnika na 24.
10.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	<p>W Programie na str. 152 tabela 72 poz. 5 należy uzupełnić o następujące obszary Natura 2000 posiadające plany zadań ochronnych: Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001, Doliny Przysowy i Studwi PLB100003, Dolina Pilicy PLB140003, Dolina Rawki PLH100015, Dolina Dolnej Pilicy PLH140016, Grabinka PLH140044, Ostoja Przedborska PLH260004, Dolina Czarnej PLH260015.</p>	nie	W tabeli przytoczono nazwę zadania zaplanowanego w ramach POŚ 2012.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Organ zgłaszający uwagę	Dokument	Treść uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
11.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Zwracam uwagę, że w województwie łódzkim jest 87 rezerwatów przyrody. Zatem docelowo tylko dla takiej liczby rezerwatów można ustanowić plany ochrony – w Programie tabela 83 str. 184 podano liczbę docelową – 86.	tak	Poprawiono dodatkowo w tabeli 75.
12.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Wątpliwości budzą informacje przedstawione w Programie:- str. 185 w tabeli, w kolumnie E i G dot. liczba siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych monitoringiem 50 ha siedlisk 10 gatunków, - na str. 186 w tabeli podano w kolumnie E i G dot. powierzchnia siedlisk oraz liczba gatunków objętych zabiegami ochrony czynnej 50 ha siedlisk 15 gatunków ptaków. Dane te są również zawarte w tabelach 34 i 35 na str. 211. Proszę o wskazanie źródła informacji.	tak	Dane dotyczą szacunkowych powierzchni siedlisk oraz liczby gatunków, które w ciągu obowiązywania Programu zostaną poddane zabiegom czynnej ochrony. Ponieważ plany zadań ochronnych są w trakcie opracowania, nie można w chwili obecnej stwierdzić jakie powierzchnie będą przewidziane do objęcia ochroną czynną. Powierzchnie oraz liczby gatunków wskazano, w sposób aby realnie było wykonanie zakładanych wskaźników w okresie obowiązywania Programu - podane powierzchnie i liczby gatunków dotyczą całego okresu, w skali rocznej to ok. 12 ha pow. siedlisk oraz ok. 4 gatunków. Jeżeli istnieje na chwilę obecną zestawienie planowanych prac dla siedlisk oraz gatunków objętych ochroną w ramach rezerwatów oraz obszarów Natura 2000, zwracamy się do Rdoś jako sprawującego nadzór o przekazanie powyższej informacji.
13.	RDOŚ w Łodzi	POŚ i Prognoza	Na str. 211 podano szacunkowe koszty realizacji zadań, m.in. opracowania planów zadań ochronnych i uzupełnienia stanu wiedzy, oznakowania form ochrony przyrody, monitoring obszarów chronionych, czynnej ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków objętych ochroną. Na podstawie jakich danych dokonano szacunku?	tak	Zaproponowane kwoty oszacowane na podstawie danych pochodzących z innych województw, cen rynkowych oraz danych dotyczących kwot na tego rodzaju prace w latach ubiegłych. Podkreślamy, iż są to szacunki, a jeżeli Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi jako sprawujący nadzór nad obszarami Natura 2000 oraz rezerwatami przyrody, posiada dokładniejsze informacje nt. kosztów działań zaplanowanych w przedmiotowym zakresie na lata obowiązywania Programu, zwracamy się z prośbą o ich udostępnienie, a zostaną one uwzględnione w dokumencie.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Tabela 3. Rejestr wniosków i uwag zgłoszonych w trakcie opiniowania z Ministrem Środowiska zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska.

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
1.	POŚ_Łódź	<p>Należy ponownie przeanalizować, czy wszystkie informacje zawarte w projekcie dotyczą województwa łódzkiego. Niektóre fragmenty zostały zaczerpnięte wprost z programu ochrony środowiska województwa mazowieckiego, jak na przykład informacje o planach budowy metra.</p> <p>Przedstawiony projekt POŚ nie jest jednorodny w treści. Czytając go, napotyka się na sprzeczne zapisy. Bardzo często cytowane są źródła danych, ale bez podania daty jakiej dane dotyczą.</p> <p>W projekcie nie uwzględniono danych IBL z roku 2015, lecz z 2014.</p> <p>W opracowaniu uwzględniono korytarze ekologiczne i węzły na poziomie regionalnym i krajowym oraz międzynarodowym. Istnieje potrzeba stworzenia sieci na poziomie lokalnym z wykorzystaniem istniejących rzek, cieków wodnych i mokradeł z uwagi na niepokojący problem zabudowy i grodzień tych terenów, co powoduje przerwanie szlaków migracyjnych i niekontrolowane szkody od zwierzyny oraz zakłóca naturalne migracje zwierząt.</p> <p>Pominięto zmiany powodowane intensywną gospodarką rolną, co niezaprzeczalnie powoduje zły stan zwierzyny drobnej.</p>	-	częściowo	<p>W Programie brak zapisów dot. Planów budowy metra. Jedyną wzmianką dot. metra dot. Prognozy i została ona zweryfikowana. Dane z IBL z roku 2015 nie zostały do tej pory opublikowane (poprzedni dokument został opublikowany na stronie GUS 30.11.2015 r.). Mapa przedstawiająca korytarze ekologiczne nie uwzględnia korytarzy na poziomie lokalnym, ponieważ skala mapy na to nie pozwala, w przypadku ich ujęcia obraz byłby zamazany i nieczytelny. Dodano fragment poświęcony zagrożeniom zwierzyny drobnej powodowanym intensywną gospodarką rolną.</p>
2.	POŚ_Łódź	<p>1. Cyt.: „Mieszkańcy województwa zajmujący tereny w sąsiedztwie dróg wojewódzkich i krajowych...” – nie uwzględnia obecności nowej drogowej infrastruktury międzynarodowej. 2. Cyt.: „...są zasoby geologiczne. W tym zakresie województwo łódzkie należy do obszarów mało zasobnych...” – stwierdzenie dyskusyjne.</p>	<p>1. Na terenie woj. łódzkiego są również drogi ekspresowe i autostrady, a otwarta w lipcu 2016 r. autostrada A1 (której nawierzchnię bitumiczną zastąpiono betonową) spowodowała liczne protesty mieszkańców z uwagi na przekroczenie hałasu. Dokument nie uwzględnia uchwalonego przez Sejmik Województwa Łódzkiego w dniu 25.10.2016 obszaru ograniczonego użytkowania dla Lotniska Wojskowego w Łasku. 2. KWB Bełchatów, liczne kopalnie piasku, np. Biała Góra, kamieni budowlanych czy źródła geotermalne – udział w bilansie zasobów złóż o możliwościach gospodarczego wykorzystania jest niemały</p>	tak	<p>1. Rozszerzono zapis. 2. Usunięto zdanie.</p>

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
3.	POŚ_Łódź	Cyt.: „Wśród istotnych problemów w tym obszarze występuje brak zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony oraz planów zadań ochronnych...” – brak nawiązania do Syntetycznej oceny realizacji zadań z zakresu zasobów przyrodniczych w latach 2014–2015 (vide tab. 72 na str. 152) – w innych częściach tego opracowania cytaty ten nie znajduje potwierdzenia	Obecnie większość rezerwatów i obszarów Natura 2000 na terenie woj. łódzkiego ma plany ochrony bądź plany zadań ochronnych, lub ustanawiane są przez RDOŚ w Łodzi zadania ochronne, np. rez. Białaczów, Napoleonów itp.	tak	Zmieniono zapis na: Istotnymi problemami w tym obszarze jest niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 a także presja działalności człowieka na obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.
4.	POŚ_Łódź	Użyte skróty: ZPO, ŚOR, OZE – nie występują w wykazie użytych skrótów.	Wykaz użytych skrótów jest niepełny i niekonsekwentny. Często rozszerzenie skrótów jest w tekście, a nie ma w wykazie.	tak	Zweryfikowano wykaz skrótów.
5.	POŚ_Łódź	Należy pominąć informacje dotyczące nieobowiązujących dokumentów, zwłaszcza Narodowego programu rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, Narodowej strategii gospodarowania wodami 2030 (z uwzględnieniem etapu 2015), Polityki wodnej państwa do roku 2030, Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych (2003).	Przytoczone dokumenty nie są dokumentami obowiązującymi.	tak	Usunięto opisy przytoczonych dokumentów.
6.	POŚ_Łódź	Rys. 7 – „Rozmieszczenie oraz ładunki emisji liniowej pyłu...” - nieaktualne	Nie uwzględnia stanu aktualnego – autostrad ani dróg ekspresowych.	nie	W dokumencie zaznaczono, iż dane obrazują stan na 2015 r. Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni dokonuje WIOŚ w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku. W związku z tym niemożliwe jest podanie bardziej aktualnych danych.
7.	POŚ_Łódź	Rysunek 17 – „Liczba osób narażonych na ponadnormatywny hałas...” – nieaktualne.	Nie podano jakiego okresu dotyczy. Ze względu na brak uwzględnienia dróg ekspresowych S8 i S14 należy domniemywać, że wykres jest nieaktualny.	częściowo	Dodano źródło danych do rysunku. Ze względu na brak opublikowanych danych dotyczących klimatu akustycznego w sąsiedztwie dróg ekspresowych S8 i S14 nie można zaktualizować wykresu.
8.	POŚ_Łódź	Rysunek 18 – „Klimat akustyczny w odniesieniu do odcinków dróg o natężeniu ....” – nieaktualny	Brak odcinków autostrad i dróg ekspresowych.	tak	Na mapie zaznaczono przebieg dróg ekspresowych i autostrad. Jednak ze względu na fakt, iż odcinki te nie posiadają opracowanych map akustycznych ani programów ochrony środowiska przed hałasem nie ma podstaw do określenia klimatu akustycznego na tych odcinkach.
9.	POŚ_Łódź	Rozdz. 5.3.7 – nie zaktualizowano.	Nie uwzględnia autostrad i dróg ekspresowych, ani zapisów z tab. 14 (str. 55).	tak	Dodano fragment poświęcony drogom ekspresowym i autostradom.
10.	POŚ_Łódź	Proponuje się usunięcie informacji o Dyrektywie 2013/35/UE (powinno być 2013/35/UE). Jedynym dokumentem Unii Europejskiej, który dotyczy ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi jest przyjęte w dniu 12 lipca 1999 roku Zalecenie Rady Europejskiej 1999/519/EC w sprawie ograniczania ekspozycji ludności w polach elektromagnetycznych o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.	Przywołana Dyrektywa 2013/35/UE odnosi się tylko do ochrony pracowników na stanowisku pracy i jest w kompetencji Inspekcji Sanitarnej.	tak	Usunięto fragment dot. Dyrektywy 2013/35/UE.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
11.	POŚ_Łódź	Proponuje się zmienić zapis: „Obserwowany w ostatnich latach wzrost poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.” na: „Obserwowany w ostatnich latach wzrost poziomów pól elektromagnetycznych na obszarach centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.”	Wyniki monitoringu pól elektromagnetycznych prowadzonego od 2008 roku pokazują, iż poziom PEM w środowisku utrzymuje się na zbliżonym poziomie, natomiast niewielki wzrost może być obserwowany na obszarach centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys., gdzie wzrasta liczba źródeł PEM.	tak	Poprawiono zgodnie z propozycją.
12.	POŚ_Łódź	Proponuje się zmienić zapis: „Badania poziomów pól elektromagnetycznych prowadzone są na podstawie(...)”. Powinno być : „Badania poziomów pól elektromagnetycznych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są na podstawie...”	Przywołane rozporządzenie odnosi się tylko do pomiarów monitoringowych. Pomiaru kontrolne Inspekcji regulują inne przepisy.	tak	Poprawiono zgodnie z propozycją.
13.	POŚ_Łódź	Proponuje się zmienić zapis: „Wyniki badań monitoringowych i kontrolnych pól elektromagnetycznych” na: „Wyniki badań monitoringowych pól elektromagnetycznych”	W tekście są opisane tylko wyniki z pomiarów monitoringowych.	tak	Poprawiono zgodnie z propozycją.
14.	POŚ_Łódź	Proponuje się zmienić zapis: „Państwowy monitoring PEM w środowisku na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi”. Powinno być : Państwowy monitoring PEM w środowisku w miejscach dostępnych dla ludności	Państwowy monitoring PEM prowadzi się w miejscach dostępnych dla ludności o czym mowa w przepisach prawa.	nie	Tabela odnosi się do zadań zaplanowanych w poprzednim Programie, a więc brzmienie zadania wynika z poprzedniego Programu 2012 a w obecnym dokumencie jest jedynie oceniane.
15.	POŚ_Łódź	Rysunek 22, 25, 26, 27, 30, 42, 43, 44, 45 – nie uwzględnia wszystkich głównych dróg.	Autostrady i drogi ekspresowe są elementem znacząco oddziałującym na środowisko (S8, S14, A1).	tak	Poprawiono mapy, zaktualizowano siatkę drogową.
16.	POŚ_Łódź	Powódź błyskawiczna (flash-flood) – dane nieaktualne	Od 2010 roku wystąpienie takich powodzi się powtarza – przykłady: - 4 czerwca 2013 r. w Głownie - 28 kwietnia 2015 r. w Brzezinach	tak	Uzupełniono informacje o powodzi typu flash-flood w latach 2013-2016.
17.	POŚ_Łódź	Cyt. „złóża węgla brunatnego - zwłaszcza tzw. bełchatowskie....” – tekst nieuporządkowany	Brak informacji o aktualnych planach np. odkrywki złoczewskiej, o której mowa dopiero na str. 91 i dalszych. Tekst jest niespójny i wywołuje wrażenie chaosu.	częściowo	Uporządkowano treść. W zakresie aktualnych planów brak rzetelnych dokumentów umożliwiających przytoczenie w dokumencie.
18.	POŚ_Łódź	Rys. 29 „Lokalizacja zidentyfikowanych złóż w województwie łódzkim na tle obszarów chronionych” – nieczytelna mapa.	Zastosowane kolory są bardzo zbliżone i po nałożeniu mapa jest mało czytelna, zwłaszcza jeśli analizować kruszywa piaskowo-żwirowe i niewielkie powierzchniowo obiekty przyrodnicze; w legendzie brak odniesień do cyfr, które są na mapie.	tak	Poprawiono mapę, obszary chronione są warstwą podkładową o większej przezroczystości.
19.	POŚ_Łódź	Cyt.: „... na terenie województwa łódzkiego przeprowadzono na podstawie danych ilościowych i jakościowych z następujących źródeł: GUS, WIOŚ w Warszawie”- budzi wątpliwość powoływanie się na dane z WIOŚ w Warszawie	Brak wyjaśnień, dlaczego wykorzystuje się dane WIOŚ w Warszawie, a nie WIOŚ w Łodzi.	tak	Pomyłka pisarska. Poprawiono na WIOŚ w Łodzi.
20.	POŚ_Łódź	Informacja, że dla 5 parków krajobrazowych (PK) ustanowiono plany ochrony jest właściwa, ale niepełna – dla 2 planów skończył się okres obowiązywania.	Wskazana byłaby taka informacja, ponieważ w dalszej części (np. str. 184, 231) mowa o 3 planach dla PK.	tak	Dodano zdanie: Jednak warto zaznaczyć, iż dla 2 planów skończył się okres obowiązywania.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
21.	POŚ_Łódź	Nieprawidłowy zarys Osjakowskiego Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego (ZPK)	Rzeczywiście przez jakiś czas na stronie http://www.gdos.gov.pl/dane-imetadane była dostępna warstwa z błędnym naniesieniem tego ZPK, ale w tym kształcie miał 3 razy większą powierzchnię, niż wynikająca z aktu ustanawiającego. Błąd został naprawiony i obecnie dostępne są prawidłowe dane.	tak	Poprawiono zgodnie z przekazanymi danymi.
22.	POŚ_Łódź	Nieaktualna lista gatunków. Nie zweryfikowano jej pod kątem rozporządzeń dot. ochrony gatunkowej z 2014 r.	1. Ssaki: daniel (gat. obcy), jeleni i kuna (nie są rzadkie ani zagrożone) nie są gatunkami chronionymi. To zwierzęta łowne. Łoś również, tyle że z całorocznym okresem ochronnym. Nornik północny nie jest gatunkiem chronionym, trudno stwierdzić czy jest gatunkiem rzadkim (b.d.) 2. Ptaki: krzyżówka i czernica są gatunkami łownymi i nie są rzadkie. Przy innych zamieszczonych gatunkach łownych (gęś, cyraneczka, łyska), można ewentualnie stwierdzić, że są to gatunki cenne lub rzadkie. 3. Płazy i gady: zaskroniec zimowy – powinno być „zaskroniec zwyczajny”. Nie istnieje gatunek „żaba zielona”. Żaby zielone to grupa gatunków: śmieszka, wodna i jeziorkowa (wymieniona dalej). W POŚ z 2012 r. była mowa o śmieszce, na którą wtedy wskazywała nazwa łacińska (obecnie pozostała tylko część tej nazwy: „Rana”). Niekonsekwentna kolejność gatunków: ani alfabetyczna, ani systematyczna. 4. Bezkręgowce: j.w. Przypadkowy dobór gatunków. Rusałka żałobnik nie jest gatunkiem chronionymi ani zagrożonym, podobnie gmachówka pniowa. Brak natomiast, przykładowo, ważnych dla obszarów Natura 2000 ważek: trzepli zielonej i zalotki większej. 5. Ryby: minogi nie są rybami. 6. Rośliny: - Nie są gatunkami chronionymi: konwalia, bluszcz, marzanka wonna (właśc. przytulia wonna), nerecznica grzebieniasta, wąkrota zwyczajna, paprotka zwyczajna, strzałka wodna. - Błędy w nazwach: grzybień północny (właśc. grzybienie północne), starogub łąkowy (starodub). - Powtórzone gatunki: pełnik europejski (2x), wywłócznik kłosowy (2x). - Przypadkowa kolejność wymienianych gatunków (np. pomiędzy 2 rosiczkami znajduje się 20 innych gatunków) – taki układ utrudnia czytanie. 7. Do wszystkich grup: puchacz, żółw błotny, tojady – umieszczanie tych gatunków na liście województwa łódzkiego jest mocno wątpliwe.	tak	Zweryfikowano wykaz gatunków.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
23.	POŚ_Łódź	Korytarz ekologiczny „Dolina Nidy” to dolina Bzury.	W udostępnionej na stronie GDOŚ (dane i metadane) warstwie korytarzy ekologicznych jest błąd. Są dwa obiekty o nazwie „Dolina Nidy”. Jeden obejmuje dolinę Nidy, drugi – dolinę Bzury. Wskazana byłaby korekta.	tak	Poprawiono zarówno na rysunku jak i w tekście.
24.	POŚ_Łódź	Struktura własnościowa lasów – w drugim wierszu wpisano „W trwałym zarządzie PGL LP...” powinno być „W zarządzie PGL LP...”	Są to dwie różne formy władania gruntem.	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
25.	POŚ_Łódź	Sugeruje się, żeby w przypadku klas wieku, napisać „zajmują największą powierzchnię” zamiast „dominują”. W przypadku struktury w LP dopisać udział klas: V i wyższe 24,9%, IV – 22,2%.	Sformułowanie: „W (...) LP dominującą klasą jest V (81 lat i więcej) i IV” nie uprawnia do późniejszego stwierdzenia „iż taka struktura wiekowa świadczy o zrównoważonej gospodarce leśnej...”. O zrównoważonej gospodarce świadczy w miarę zrównoważony rozkład klas wieku, bez wyrażonej dominacji którejkolwiek. Tak jest w istocie, bo drzewostany poniżej 60 lat zajmują podobną powierzchnię co starsze, a zastosowany w raporcie GUS uproszczony przedział „V i wyższe” jest przedziałem bardzo szerokim (80–200?); zazwyczaj stosuje się „VI i wyższe”, żeby wyróżnić drzewostany powyżej 100 lat. Sama V klasa wieku miałaby 17–19%.	tak	Przeredagowano i uzupełniono informacje zgodnie z uwagą.
26.	POŚ_Łódź	Cyt.: „(...) wynik wynosi dla wszystkich gatunków 21,91%180.”.	Uwaga redakcyjna.	tak	Poprawiono nr przypisu na indeks górny.
27.	POŚ_Łódź	Uwzględniono tylko informacje z raportu WIOŚ z 2014 r. Ograniczenie informacji do 2014 r nie oddaje stanu faktycznych zagrożeń abiotycznych. W 1. akapicie nie wspomniano o wichurach, powodujących największe straty, a 3 zdania poświęcono okiści i szadzi.	W minionym 10-leciu największe straty powodowały huragany pojawiające się cyklicznie w południowo-wschodniej części województwa: w 2007 zniszczyły ok. 3000 ha w Nadleśnictwie Przedbórz i 600 ha w N. Piotrków; w 2011 w Opocznie ok. 750 ha, w 2016 r w Opocznie ok. 1200 ha, a dodatkowo n-ctwa Piotrków, Smardzewice, Przedbórz.	tak	Przeredagowano zgodnie z uzasadnieniem.
28.	POŚ_Łódź	1. Podobnie j.w. – ograniczenie do raportu z 2014 nie oddaje stanu faktycznego 2. Należy zmienić „w nadleśnictwach: Złoczew (...)” na „w nadleśnictwie Złoczew”. 3. Powierzchnia wykonanego zabiegu wynosiła 2 330 ha, a nie 5 271 ha.	1. Największe straty w gospodarce leśnej na terenie woj. łódzkiego powodowane przez owady pochodzą od chrabąszcza majowego. Zjawisko ma charakter kłęski i dotyczy łącznie ok. 50 tys. ha lasu w nadleśnictwach: Brzeziny, Spała, Smardzewice, Opoczno, Piotrków, Przedbórz, Wieluń i LZD Rogów. 2. Po usunięciu z cytatu z raportu WIOŚ nadleśnictw Płock i Gostynin (poza woj. łódzkim) należy zmienić początek zdania. 3. Wg inf. N-ctwa Złoczew zabieg agrolotniczy wykonano łącznie na powierzchni 2330 ha (1300 ha boreczniki, 1030 ha osnuja gwiaździsta). Podana powierzchnia to prawdopodobnie pow. prowadzonego monitoringu.	tak	Przeredagowano zgodnie z uzasadnieniem.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
29.	POŚ_Łódź	1. Zdanie „Odszkodowania wypłacone w 2014 r. za szkody wyrządzone przez zwierzęta (...)” zmienić na „Odszkodowania za straty w użytkach rolnych wypłacone...”. 2. Ostatnie zdanie skorygować lub usunąć	1. Brak logicznego przejścia od szkód w lasach do szkód łowieckich w uprawach rolnych. 2. Brak informacji o dzikach, jeleniach czy łosiach, a bażanty i kuropatwy nie są ssakami powodującymi szkody w uprawach.	tak	1. Poprawiono zgodnie z treścią uwagi. 2. Usunięto zdanie.
30.	POŚ_Łódź	Cyt.: „miało miejsce 279 pożarów z czego stwierdzono przypadków nieostrożności osób dorosłych oraz 88 podpaleń”.	Brakuje informacji o liczbie pożarów spowodowanych nieostrożnością człowieka.	tak	Dodano informacje oraz zaktualizowano dane na 2015 r.
31.	POŚ_Łódź	Tab. 72. Lp. 4. Opracowanie planów ochrony dla 28 rezerwatów, stan realizacji „b.d.”	Informacje o zatwierdzonych planach są dostępne na stronie RDOŚ w Łodzi. Znajdują się m.in. w rejestrze form ochrony przyrody.	tak	Zmieniono stan realizacji zadania na zadanie w trakcie realizacji (ponieważ w dalszym ciągu plany ochrony są opracowywane), uzupełniono skutek.
32.	POŚ_Łódź	Tab. 75. Lp. 9 i 25 – to samo zadanie, tylko w poz. 9 realizacja „↓” a w poz. 25 „b.d.”	Sprzeczne dane.	tak	Usunięto duplikaty.
33.	POŚ_Łódź	Tab. 73 Pole „Słabe strony”. Powtarzający się zarzut o braku planów ochrony rezerwatów	Zatwierdzone plany ochrony mają 64 z 87 rezerwatów (jak zapisano na str. 138 POŚ). Kolejne 9 planów ochrony rezerwatów będzie ustanowionych w 2017 (prace dokumentacyjne zakończono w 2016). Stwierdzenie „brak zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody” wprowadza w błąd.	tak	Zmieniono zapis na: niewystarczająca liczba zatwierdzonych i wdrażanych planów ochrony dla rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000.
34.	POŚ_Łódź	Tab 75. j.w.	Pole „wpływ”. Cyt.: „brak możliwości podejmowania celowych i efektywnych działań ochronnych zmierzających do poprawy”. Z 23 rezerwatów, nieposiadających planów ochrony, tylko 6 nie miało ustanawianych zadań ochronnych. 5 z nich będzie miało plany w 2017 roku. Stwierdzenie „brak możliwości podejmowania (...) działań” wprowadza w błąd.	tak	Zmieniono na: niepełne możliwości podejmowania celowych i efektywnych działań ochronnych zmierzających do poprawy stanu zachowania gatunków i siedlisk przyrodniczych, a także uwzględniania ich potrzeb w dokumentach planistycznych gmin
35.	POŚ_Łódź	Zadania wskazane w Tabeli 83. Cele, kierunki interwencji oraz zadania na lata 2017–2020 z perspektywą do 2024 wymagają uszczegółowienia. Przede wszystkim warto podać nazwy planowanych inwestycji.	Nazwy zadań są generyczne, np. zadanie „OKJP.3.3. Udrożnienie obszarów miejskich poprzez budowę obwodnic”. Warto wskazać, jakie obwodnice województwo planuje wybudować. To samo dotyczy pozostałych zadań.	nie	Nie jest możliwe określenie dokładnych inwestycji, ponieważ podmioty nie wskazały takich inwestycji w drodze ankietyzacji. Podawanie niepełnych danych może wprowadzać mylny wrażliwość, że jedynie wskazane projekty będą realizowane.
36.	POŚ_Łódź	Należy rozważyć uzupełnienie listy wskaźników o wskaźniki, wskazane w Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (https://bip.mos.gov.pl/strategie-plany-programy/wytyczne-do-programow-ochrony-srodowiska/)	Istotnym elementem procesu zarządzania strategicznego jest badanie efektów prowadzonych działań za pomocą wskaźników.	tak	Uzupełniono wykaz wskaźników zgodnie z wykazem zaproponowanym w Wytocznych.
37.	POŚ_Łódź	Proponuje się zmienić zapis w komórce „Podmiot odpowiedzialny. Jest: „monitorowane: WIOŚ, przedsiębiorstwa”. Powinno być: „monitorowane: WIOŚ”. Można dodać oddzielną pozycję „Kontrola przestrzegania dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku – Podmiot odpowiedzialny: WIOŚ, przedsiębiorstwa”.	Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie Monitoringu PEM są tylko WIOŚ	tak	Zmieniono podmiot odpowiedzialny na WIOŚ.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
38.	POŚ_Łódź	Tab. 83. Cele, kierunki, interwencji (podobnie tab. 87 str. 231). - Liczba (podano natomiast powierzchnię) siedlisk i gatunków objętych monitoringiem (50 ha, 10 gat.) - Powierzchnia siedlisk oraz liczba gatunków objętych ochroną czynną (50 ha, 15 gat.)	-	tak	Ujednolicono nazwy wskaźników.
39.	POŚ_Łódź	Uwaga jak w Lp. 37. Podmiotem odpowiedzialnych za prowadzenie Monitoringu PEM w środowisku jest tylko WIOŚ.	-	tak	Zmieniono podmiot odpowiedzialny na WIOŚ.
40.	POŚ_Łódź	Pozwolenia administracyjne ust 2 –dodać „decyzję na wyłączenie gruntów leśnych z produkcji”	Decyzja ta niesie za sobą nie tylko wycinkę drzew i krzewów, lecz także zmianę rodzaju użytkowania gruntu.	tak	Dodano zgodnie z uwagą.
41.	POŚ_Łódź	Należy zweryfikować, czy na pewno źródłem finansowanie zadań z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza jest PO Ryby 2014-2020.	-	nie	W tabeli możliwość źródła finansowania została zacieniona, przy PO RYBY 2014-2020 pole nie zostało zacienione, co oznacza, że nie wskazuje się na możliwość finansowania projektów z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza z tego źródła, dodano legendę w celu lepszego odbioru treści tabeli.
42.	POŚ_Łódź	Uwaga jak w punkcie Lp. 11	Uwaga jak w punkcie Lp. 11	tak	Przeniesiono wszystkie zmiany wynikające z uwag do POŚ do Prognozy.
43.	POŚ_Łódź	Uwaga jak w punkcie Lp. 13	Uwaga jak w punkcie Lp. 13	tak	Przeniesiono wszystkie zmiany wynikające z uwag do POŚ do Prognozy.
44.	POŚ_Łódź	Usunięcie spójnika „lub” ze zdania: „Uwzględnienie w planach urządzania lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem”	Lite drzewostany sosnowe są właściwe dla siedlisk boru suchego i boru świeżego. Dlatego też nie powinny zostać objęte przebudową.	tak	Usunięto spójnik "lub" analogicznych zmian dokonano w Programie.
45.	POŚ_Łódź	W opisie leśnych kompleksów promocyjnych po słowach „kompleksy te...” należy umieścić uzupełnienie – obszary funkcjonalne o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym	Leśne kompleksy promocyjne są obszarami funkcjonalnymi (a nie podmiotami prawnymi). Zamieszczony opis bez uzupełnienia może prowadzić do błędnej interpretacji statusu leśnych kompleksów promocyjnych	tak	Dodano zaproponowany zapis. Zapisy uzupełniono analogicznie w Programie.
46.	POŚ_Łódź	W definicji działania „Działania edukacyjne na temat znaczenia i roli lasów” należy dodać „i zrównoważonej gospodarki leśnej”	Konieczne jest wyjaśnienie społeczeństwu, że trwale zrównoważona gospodarka leśna jest najbardziej prawidłową działalnością leśną oraz, że jest zintegrowana z utrzymaniem, kształtowaniem i pogłębianiem różnorodności biologicznej.	tak	Dodano zaproponowany zapis. Zapisy uzupełniono analogicznie w Programie.
47.	POŚ_Łódź	Nie wymieniono wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za zadanie GW.4.8.	Za monitorowanie, prognozowanie i ostrzeganie przed zjawiskiem suszy odpowiada ponad instytucje wskazane w tabeli również IMGW-PIB – monitoring suszy atmosferycznej i hydrologicznej – oraz PIG-PIB – monitoring suszy hydrogeologicznej.	tak	Uzupełniono wykaz podmiotów odpowiedzialnych o jednostki wykazane w uwadze.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
48.	POŚ_Łódź	Brak informacji na temat planów zarządzania ryzykiem powodziowym	Plany zarządzania ryzykiem powodziowym są kluczowymi dokumentami dla ochrony przed powodzią (zgodnie z ustawą Prawo wodne oraz dyrektywą powodziową). Rada Ministrów przyjęła 18 października plany zarządzania ryzykiem powodziowym. Po opublikowaniu dokumentów w dzienniku ustaw, staną się one oficjalnymi aktami prawnymi regulującymi działania w gospodarce wodnej w zakresie kwestii dotyczących powodzi. Należy uzupełnić rozdział o treści dotyczące PZRP.	tak	Uzupełniono rozdział o PZRP.
49.	POŚ_Łódź	Brak informacji na temat planów zarządzania ryzykiem powodziowym	Należy uzupełnić o treści dotyczące PZRP.	tak	Uzupełniono rozdział o PZRP.
50.	POŚ_Łódź	Brak informacji na temat planów zarządzania ryzykiem powodziowym w kolumnie dotyczącej szans.	Należy uzupełnić o informację dotyczącą PZRP.	tak	Uzupełniono analizę SWOT zgodnie z uwagą.
51.	POŚ_Łódź	Należy uzupełnić kolumnę Dodatkowe informacje o zadaniu o informację dotyczącą nazwy dokumentu (np. w ramach PZRP), jeśli dotyczy.	W kolumnie pn. Dodatkowe informacje o zadaniu brak informacji na temat tego, że inwestycja będzie realizowana w ramach PZRP lub innych dokumentów.	tak	Uzupełniono tabele zgodnie z uwagą.
52.	POŚ_Łódź	Różnicując komunalne oczyszczalnie ścieków, należy zamienić zwrot „z podwyższonym usuwaniem biogenów” na „biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów”	-	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
53.	POŚ_Łódź	W opisie planów gospodarowania wodami (PGW): masterplany nie są tym samym dokumentem co plany gospodarowania wodami. Podstawowym dokumentem w gospodarce wodnej są plany gospodarowania wodami dla 10 obszarów dorzeczy. Obecnie obowiązują plany uchwalone w 2011 roku (masterplany stanowiły niejako ich uzupełnienie i miały charakter przejściowy), jednakże już wkrótce obowiązujące staną się zaktualizowane plany, przyjęte już przez Radę Ministrów (rozporządzeniami) i oczekujące obecnie na publikację w Dzienniku Ustaw.	-	tak	Uzupełniono fragment o opis PGW.
54.	POŚ_Łódź	Listopad 2014 to data opracowania projektu aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju (PWŚK), poddanego następnie konsultacjom społecznym. Ostateczna wersja zaktualizowanego PWŚK dostępna jest na stronie KZGW, pod adresem: http://www.kzgw.gov.pl/pl/Aktualizacja-programu-wodno-srodowiskowego-kraju.html . Należy zaznaczyć, że PWŚK jest dokumentem ściśle powiązany z planami gospodarowania wodami dla poszczególnych obszarów dorzeczy.	-	tak	Zmieniono datę i zweryfikowano treść. Dodano zapis o powiązaniu PWŚK z PGW.

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

Lp.	Dokument	Treść uwagi	Proponowany sposób uwzględnienia uwagi	Uwzględnienie (TAK/NIE/CZĘŚCIOWO)	Sposób uwzględnienia
55.	POŚ_Łódź	„Plany gospodarowania wodami dorzecza” jest terminem niepoprawnym, zgodnie z ustawą – Prawo wodne mówimy o „Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy”	-	tak	Poprawiono zgodnie z uwagą.
56.	POŚ_Łódź	„Na terenie województwa łódzkiego największym deficytem wód powierzchniowych...” – wskazane przeformułowanie, np. na: „Na terenie województwa łódzkiego największym deficytem wód z ujęć powierzchniowych...”	-	tak	Przeredagowano zgodnie z uwagą.
57.	POŚ_Łódź	Nie rozwinięto skrótu SCWP	-	tak	Rozwinięto skrót w Wykazie użytych skrótów.
58.	POŚ_Łódź	„Źródło: Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, Warszawa, 2015”. Ostateczna wersja zaktualizowanego PWŚK z 2016 roku dostępna jest na stronie KZGW, pod adresem: http://www.kzgw.gov.pl/pl/Aktualizacja-programu-wodno-srodowiskowego-kraju.html .	-	tak	Zmieniono datę zgodnie z uwagą.
59.	POŚ_Łódź	Wskazane podanie źródła (nazwa dokumentu) danych w zakresie wyników monitoringu i oceny stanu wód powierzchniowych	-	tak	Dodano źródła danych dla monitoringu JCWP oraz jakości wód.
60.	POŚ_Łódź	Wskazane rozwinięcie skrótu t.p.u.	-	tak	Rozwinięto skrót w Wykazie użytych skrótów (t.p.u. - ton paliwa umownego).
61.	POŚ_Łódź	Zdanie „W związku z planowaną Aktualizacją Programu Wodno-Środowiskowego kraju na terenie województwa ma zostać wydzielonych 14 JCWPd (podział będzie obowiązywał najprawdopodobniej od 2017 r.)” Podział na JCWP jest określany w PGW (zgodny z tym w aPWŚK), których aktualizacja właśnie się zakończyła. Plany zostały przyjęte przez RM i czekają na publikację.	-	tak	Przeredagowano zapisy.
62.	POŚ_Łódź	Wskazane podanie źródła (nazwa dokumentu) danych w zakresie wyników monitoringu i oceny stanu wód podziemnych.	-	tak	Dodano źródła danych.

8. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Położenie województwa łódzkiego w centralnej części Polski, sprawia, że nie sąsiaduje bezpośrednio z terytoriami państw ościennych. Zawarte w Programie zadania będą realizowane na obszarze województwa łódzkiego, a ich zasięg oddziaływania na środowisko będzie miał wyłącznie charakter miejscowy, lokalny, a tylko w niektórych przypadkach regionalny. Działania przewidziane do realizacji w ramach Programu będą miały pozytywny wpływ na najbliższe regiony kraju. Będzie to możliwe, m.in. poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie województwa łódzkiego, co pozwoli zmniejszyć emisję napływową na terenie ościennych województw. Podobnie ograniczenie ilości zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych pozwoli zmniejszyć ładunek zanieczyszczeń w rzekach, które przepływają, także przez inne województwa. Nie zachodzą jednak przesłanki, aby podejmowane działania mogły oddziaływać na środowisko poza terytorium Polski. Wobec powyższego nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia procedury transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

9. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

Realizacja działań przewidzianych w Programie wymaga stałego monitorowania oraz odpowiedniego reagowania w przypadku, gdy pojawiają się rozbieżności pomiędzy zakładanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Ocena wdrażania założeń Programu opiera się na zestawie określonych wskaźników systematycznie monitorowanych i sprawozdawanych. Powinno to zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania środowiskiem i realizacji inwestycji oraz pozwolić na regulowanie działalności podmiotów, poprzez sprawniejsze funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

W Programie zaproponowano wskaźniki ilościowe i jakościowe, pozwalające na określenie stopnia realizacji poszczególnych działań. Dla każdego wskaźnika określono - zależnie od obszaru interwencji - jego wartość w roku bazowym oraz źródło danych o wskaźniku. Proces monitoringu wymaga dobrej współpracy wszystkich zaangażowanych instytucji z centrum monitorowania Programem i powinien być prowadzony począwszy od szczebla gminnego, przez powiatowy, na wojewódzkim kończąc.

Należy zaznaczyć, że jednym z głównych problemów w skutecznym w zarządzaniu jakością środowiska jest niespójność danych pochodzących z różnych źródeł oraz często brak ujednoliconej metodyki pozyskiwania danych środowiskowych, co przekłada się także na realizację poszczególnych działań zawartych w Programie.

10. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 3b ustawy o oś Prognoza powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, o których mowa w art. 51 ust. 2, powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Przedsięwzięcia proponowane do realizacji w ramach Programu, ze względu na swoje przeznaczenie i cele oraz wywierane skutki, będą miały zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko oraz zrównoważony rozwój. Rozwiązania alternatywne dla inwestycji poprawiających walory środowiskowe nie mają uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia. Ponadto zarówno projekt Programu jak i prognoza mają charakter strategiczny. Działania określone w Programie nie mają wskazanych lokalizacji, dokładnego zasięgu, a także

Podsumowanie wraz z uzasadnieniem

technologii, w jakich zostaną zrealizowane. W związku z tym, nie istnieją możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań, ponieważ skutki środowiskowe podejmowanych inwestycji w dużej mierze będą zależne od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Istotne będzie zatem dokładne rozpoznanie tych warunków na etapie przygotowania poszczególnych projektów.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Programu, które potencjalnie negatywnie wpłyną na środowisko, to głównie projekty w zakresie infrastruktury komunalnej (wodociągi i kanalizacja), budowa instalacji do do przetwarzania odpadów zielonych lub/i innych bioodpadów, instalacji do recyklingu odpadów, instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych, budowa składowisk odpadów komunalnych o statusie regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, budowa urządzeń i budowli hydrotechnicznych oraz przeciwpowodziowych, budowa i modernizacja instalacji energetyki (głównie ciepłej) oraz sieci dystrybucyjnych i inne.

Należy zauważyć, iż ww. inwestycje, z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. Wydanie odpowiednich pozwoleń i decyzji będzie wiązało się także ze wskazaniem działań minimalizujących lub kompensujących dla konkretnych projektów.

W przypadku realizacji zaproponowanych w Programie działań mogących negatywnie oddziaływać na środowisko proponuje się zastosować rozwiązania alternatywne. Warianty alternatywne należy rozważyć w taki sposób, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji - dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i uciążliwości dotyczące mieszkańców (hałas, spaliny),
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- na etapie projektowania należy uwzględniać potrzeby oraz skutki środowiskowe (w fazie realizacji i eksploatacji inwestycji),
- podczas realizacji przedsięwzięć wprowadzanie odpowiednich zabezpieczeń dotyczących stosowanego sprzętu i placu budowy, w szczególności dotyczy to lokalizacji w obszarach chronionych oraz osiedlach mieszkalnych,
- stosowanie możliwie najkorzystniejszych dla środowiska technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych,
- warianty organizacyjne,
- skrócenie do minimum najbardziej uciążliwych prac,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, hibernacji,
- wariantu niezrealizowania inwestycji, tzw. „opcja zerowa”.

Ustawa ooś wprowadziła obowiązek przeanalizowania wariantu, w którym zakładamy brak wprowadzania jakichkolwiek zmian (zaniechanie realizacji inwestycji czy brak realizacji założeń ocenianego dokumentu) tzw. opcja zerowa. Wariant niezrealizowania inwestycji nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować negatywne konsekwencje środowiskowe.

Precyzyjne rozwiązania alternatywne powinny być wskazane na etapie procedury oddziaływania na środowisko poszczególnych projektów. W Programie nie ma informacji technicznych które pozwoliłyby na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów alternatywnych w odniesieniu do planowanych przedsięwzięć. Ze względu na duży poziom ogólności Programu, szczegółowe rozwiązania w tym zakresie będą wprowadzane na etapie realizacji inwestycji wynikających z dokumentu.